

Inachos - v gréckej mytológii boh rovnomennej rieky v Argu, manžel *Laodiky*, ktorá mu porodila *Ió*; pozri *bohovia vodní*

Inanna/Innini - v preklade – „Pani nebies“; *sumerská Matka-Bohyňa/Veľká matka*; ochrankyňa *poľnohospodárstva* (pozri *patrón*) a *bohyňa plodnosti*, neskoršie jej kult splynul so *semitskou Ištar*; s *Dumuzom* tvorila dvojicu bohov; pozri *Aštarta, Kybelé, Gilgameš; bohovia pôdy, úrody, poľnohospodárstva; hieros gamos*

-Inanna tiež známa ako *Ištar* a zároveň bola spojená s *Lilith* démonom z hebrejčiny, ktorý prichádza k ľuďom v ich spánku a mučí je sexuálne a tiež zabíja deti

<http://it.wikipedia.org/wiki/Inanna>

Sobáš Inanny a Dumuza (reprodukcia uruckej plastiky)

in antis - chrám „*in antis*“/*lantový chrám*

Inari - japonský boh *ryže*; jazdil na bielej *liške*; v jeho svätyniach často stoja drevené a kamenné *lišky*, ktoré držia v papuliach posvätný zvitok alebo kľúč od *raja*; pozri *liška* (Biedermann); *japonskí bohovia, Kitsune*

inc. - skratka *grafického prípisu incidit*

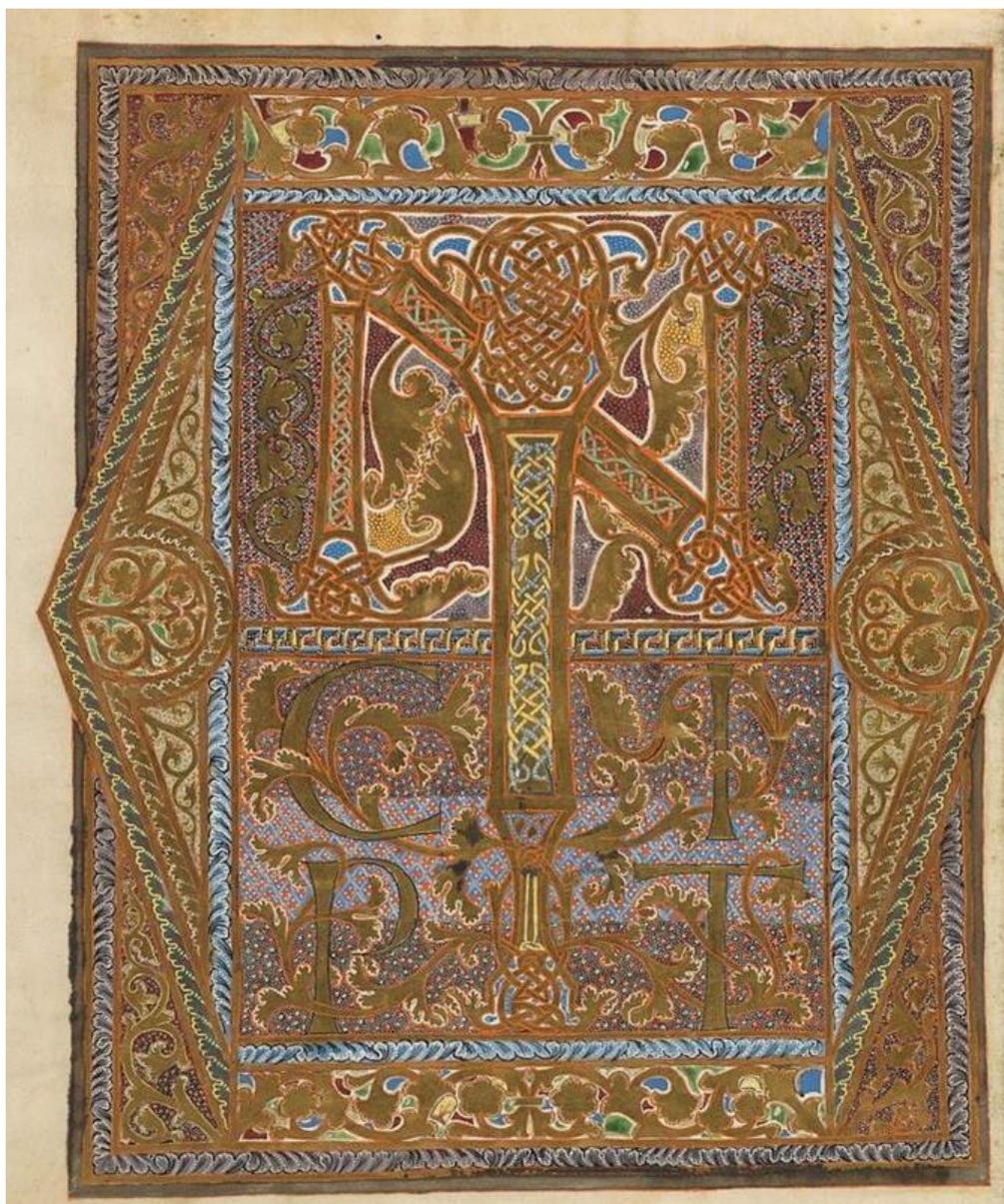
incest - pozri *beghardi, bratia a sestry voľného ducha, erotika, Pelopia, Sign upaľovanie*

<http://it.wikipedia.org/wiki/Incesto>

<http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D0%BD%D1%86%D0%B5%D1%81%D1%82>

incidit - *incipit*

incipit - lat. – „začína sa“; slovo, ktorým sa začínal text rukopisnej knihy alebo jej časti bez titulného listu, t.j. na prvej tlačovej strane (porovnaj *explicit*); pozri *Liber generationis, frontispice, tlač, rukopis*

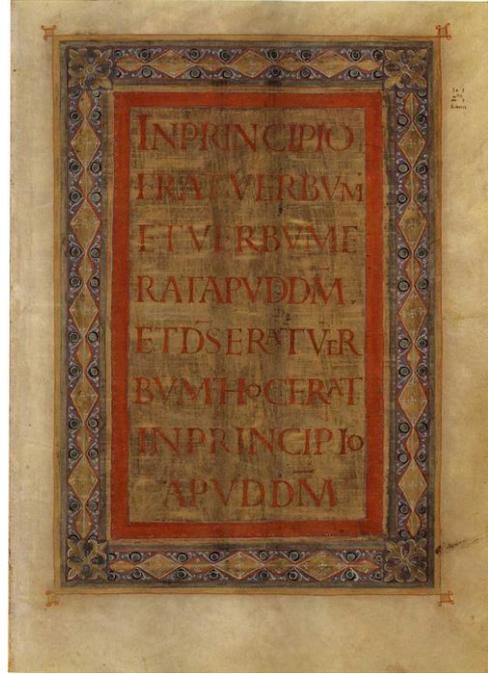
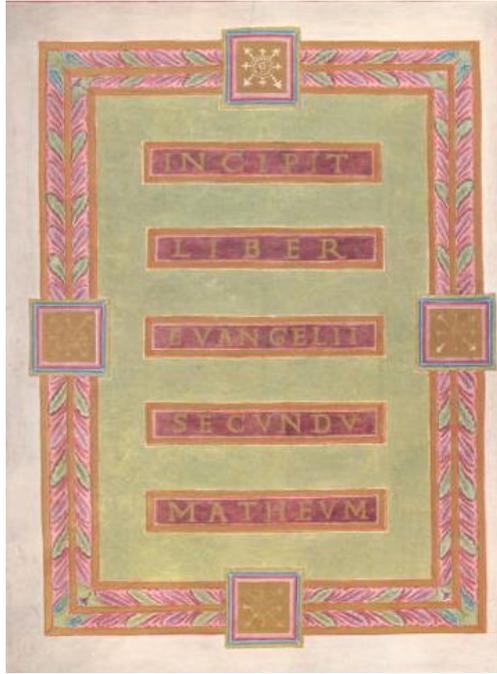
Monogram YN (Incipit zo Sakramentára kráľa Henricha II, 11.st.)

Incipit Evanjelija podľa Marka (Book of Kells, 8.-9.st.)

Incipit Evanjelija podľa Lukáša (Book of Kells, 8.-9.st.)

Incipit z Matúšovho evanjelia: Tu začína Matúšovo evanjelium (Codex aureus Epternacensis, 1028-1051)

Incipit z Jánovho evanjelia (Codex aureus Laureshamensis, 910)

incisit - na grafických listoch označenie signatúry rytca; pozri *inicitid*

incká keramika - Baleka v súvislosti s heslom *incká kultúra*: keramika Inkov mala sklon k vertikálite a jedným z charakteristických bol džbán s hrotitým dnom, ktorý po zapichnutí do zeme udržiaval obsah v chlade (porovnaj hrotité zakončenie *amfor*); u tekutín z kukurice (kukuriečie pivo) symbolizoval takýto hrotito zakončený džbán spojenie kukurice so zemou; najpoužívanejšími farbami pre dekor boli čierna, biela, červená a hnedá; medzi keramickými typmi vynikali aj hrnce a misky s čiernymi ornamentmi (ryby, lamy, vtáky); celkovo však incká produkcia, hoci významná, niesla rysy hromadnej výroby

incká kultúra - kultúra a umenie indiánskej ríše Inkov s centrom v Peru; rozkvet od pol.15.st.-pol.16.st.; monumentálny charakter architektúry (opevnené mestá, paláce, chrámy, kláštory, systémy závlahových polí); stavby z veľkých kamenných blokov kladených nasucho (pozri *Sacsahuaman*); umelecké remeslá (tepané zlato, striebro, bronz), drobné plastiky z drahých kovov (zvieratá, kvetiny); pozri *aryballe*, *canchas*, *inka*, *Inkovia*; *Tihuantisaua*

Baleka v súvislosti s heslom *predkolumbovské americké umenie v andskej oblasti*: v tomto období (okolo 1200) sa začalo tiež stavať mesto Cuzco, ktoré sa stalo strediskom Inkov; bolo vytvorené z klanu, ktoré vytvoril despotický štát s dedičným otroctvom, ktorý postupne ovládol ďalšie ríše; Inkovia boli označovaní za *Rimanov* Južnej Ameriky; mali vynikajúco zorganizovanú štátnu správu a verejné veci; zbudovali cesty a poštu (poslovia, štafety, odpočívadlá na 5 až 10 km), zaviedli úpravu pôdy (terasy, závlahové systémy), stavali mosty (závesné mosty z lián) a mestá s hlavnými a vedľajšími námestiami, so širokými aj úzkymi ulicami; ich megalitické stavby budované s nepravidelných kvádroch o piatich uhloch), zapadajúcich tesne do seba (pozri *pucaras*); Machu Picchu, Sacsahuaman, Cuzco; kultové predstavy Inkov vychádzali z kultu Matky Zeme, kultu predkov (uctievanie mumifikovaných panovníkov v chrámoch; pozri *múmia indiánska*) a totemizmu; uctievané boli zemiaky (v ich klíčkoch videné ústa k životu zobudzajúcej sa rastliny); ústredným bol kult Slnka (pozri *solárne božstvá*), jeho zosobnením bol *inka*, vládca; ku kultu Slnka patria aj *Slnčné kamene*, okolo ktorých boli stavané polkruhové stavby (Machu Picchu); Inkovia uctievali aj ďalšie nebeské telesá, *Mesiace*, *hviezdy* (chrámy Slnka, Mesiaca a Zorničky v Cuzcu); kultu boli podľa tradície vyhradené aj skalné svätyne, v ktorých boli vztyčované *menhiry*; sochárstvo Inkov sa pre jeho zákaz nerozvinulo; iba výnimočne zobrazované pumy, lamy a niektoré iné námety; stavby preto nemajú sochársku výzdobu (španielske správy však uvádzajú zlaté sochy a vlasy, ktoré však boli po dobytí inckej ríše roztavené); archeologicky je ich doložených veľmi málo; stavby boli omietnuté alebo obložené zlatom (Cuzco); z vykopávok

tiež známe sochy z kultových dôvodov zakopané do zeme; *keramika* Inkov mala sklon k vertikálite a jedným z charakteristických bol džbán s hrotitým dnom, ktorý po zapichnutí do zeme udržiaval obsah v chlade (porovnaj hrotité zakončenie *amfor*); u tekutín z *kukurice* (kukuričné pivo) symbolizoval takýto hrotito zakončený džbán spojenie kukurice so zemou; najpoužívanejšími farbami pre dekór boli čierna, biela, červená a hnedá; medzi keramickými typmi vynikali aj hrnce a misky s čiernymi ornamentmi (ryby, lamy, vtáky); celkovo však incká produkcia, hoci významná, niesla rysy hromadnej výroby

100+1: v jazyku Inkov *Tihuantisaua* (Krajina štyroch svetových strán); vznikla počiatkom 13.storočia ako zväz kečuánskych kmeňov a centrum mala v *Peru*; prvým historickým panovníkom bol Pačakuti *Inka*, od roku 1438); incká ríša na severu zasahovala do dnešnej severnej Kolumbie a na juhu do strednej časti Chile; patrilo do nej 4000km Ánd a pobrežné predhorie; roku 1532 dobyl ríšu Francisco Pizzaro; vnuk posledného *inku* Manko Kapak II. vzdoroval Španielom v horách Rio Urbamba v rámci tzv. novej inckej ríše až do roku 1572; Inkovia uctievali boha slnka *Intí* (pozri *solárne božstvo*) a absolutistický panovník Inkov (*inka*) bol považovaný za jeho syna; služby bohu Slnka boli určené vybrané panny, čosi ako rímske *vestálky*; *múmie* zosnulých vládcov boli pochovávané v *Cuzku* vo veľkolepom *chráme Slnka* zvanom Coricancha čiže *Zlatá záhrada*; v inckej ríši sa hovorilo jednotným jazykom *runa simi*, ktorý španielski dobyvatelia nazvali quechua (kečua); správa ríše bola dokonale organizovaná, pomocou *uzlového písma* (*kipu*) sa viedli záznamy o stavoch dobytká aj zásob; základnou jednotkou ríše bolo ayllu, malé kmeňové spoločenstvo, na čele ktorého stál dedičný náčelník; dedinské obyvateľstvo neodvádzalo dávky, ale podieľalo sa na veľkých stavbách, cestách, príp. vojenskej službe; bežné bolo nútené presídľovanie obyvateľstva; ríšu pretínali od severu na juh dve dopravné tepny, jedna pozdĺž Ánd a druhá pozdĺž tichomorského pobrežia; navzájom boli prepojené vedľajšími cestami; incké staviteľstvo poznalo tunely pod horami, rôzne mosty (visuté, sklápacie, na nepravých oblúkoch; pozri *klenba nepravá*); pozdĺž ciest boli akési *hostince* zvané *tamba*; pre *inckú kultúru* sú typické obrovské stavby z okrasených kameňov (*megalitov*) spájaných bez malty, keramika s geometrickými maľbami a vyspelé hutníctvo produkujúce *zlato*, *striebro*, *meď* a *bronz*

pozri *pohrebné zámotky*; *kukurica*; *Tihuantisaua*; *inckí bohovia*; *aryballe*

<http://en.wikipedia.org/wiki/Puruchuco>

incké náboženstvo - pozri *hanan pacha*, *hurín pacha*, *uru pacha*

inckí bohovia - pozri *indiánski bohovia*

Inconstantia - kresťanská *alegória* nestálosti a nedôslednosti, zobrazovaná ako mních prechádzajúci z *kláštora* alebo žena, ktorá stojí na *guli*; pozri *Cnosti a Neresti*; *atribúty*, *symboly*, *alegórie a prirôvnania*

incubus - v stredovekej *démonológii* mužský náprotivok *succuba*; v stredovekej kresťanskej mytológii druh *démona*, astrálneho upíra, ktorý sa pohlavne stýka so spiacim človekom, v spánku ho znásilňuje, prípadne u neho vyvoláva sexuálne predstavy; incubus pritom spiaceho vyčerpáva, niekedy až na smrť; niekedy je incubus označovaný ako mužský démon, ale táto interpretácia nie je jednoznačná; je popisovaný v rôznych podobách, často napoly hmotných, alebo zvieracích; všeobecne sú démoni v stredovekej démonológii považovaní za bezpohlavných; meno incubus z „ležať hore“ zdôrazňuje, že démon vystupuje v mužskej úlohe pri pohlavnom styku; ženskou obdobou incubu je *succubus*, démon, ktorý zvädza mužov a súloží s nimi; vzhľadom k zmienenej bezpohlavnosti je možné, aby ten istý démon vystupoval v rôznych situáciách ako succubus aj incubus; deti narodené zo vzťahu s incubusom sú v mytológii alebo folklóre bežné; často sa im prepožičiavajú výnimočné schopnosti a jedinečný osud; príkladom spojenia incubusa s človekom je čarodej *Merlin*; vraj plodom spojenia človeka a incubusa; niektoré zdroje naznačujú, že incubus môže byť identifikovaný svojim neprirodzeným veľkým alebo studeným penisom; hoci mnoho príbehov tvrdí, že incubus je bisexuálny, iné naznačujú, že je striktno heterosexuálny a jeho útok na mužské obete buď nepríjemný alebo škodlivý; podľa Malleus Maleficarum (*Kladivo na čarodejnice*) *exorcizmus* je jedným z piatich spôsobov, ako prekonať útoky incubov; iní uvádzajú, že incubi nepočúvajú exorcistu, nemajú strach z exorcizmu, nevykazujú žiadnu úctu k svätým veciam pri kontakte s nimi neprejavujú žiadny strach; v mezopotámskej civilizácii je známy ako Lilu, v akkadskej ako Alu, podsvetný démon, ktorý nemá ústa, pery alebo uši a desí ľudí v spánku; v starovekom Grécku ako démon Ephialtes napáda spiaceho; v stredoveku bol incubus prirôvnávaný k diablu, ktorý sa sexuálne spája s čarodejnicou počas *sabatu*; termín incubus bol obzvlášť často prezentovaný v cirkevných spisoch stredoveku, kde znamená kacírstvo ako sex s diablom; v ruskej a slovanskej mytológii sú formou incubov *ohnivé hady*; v 16.st. nastáva posun

nazerania na jav incubus a z náboženskej oblasti sa presúva do oblasti zdravotníctva a rodiacej sa psychiatrie; v 19.st. Louis Dubosquet hovorí o javu incubus ako výplodu fantázie produkovanom konštitutívnou úzkosťou zvanou stav nočnej mory; etnografické popisy ukazujú, že incubus je v niektorých kultúrach stále realitou; je často považovaný za prostredníka medzi ducha šamana a neviditeľným svetom; pozri *démon, upír, ohniví hadi, Aitvaras*

<https://en.wikipedia.org/wiki/Incubus>

J. Montbaston: Diabol zvádza matku Merlina (14.st.)

J. Ziarnko: Sabat čarodejníc (rytina z Tableau de l'inconstance des Anges et mauvais démons, 1612)

J. H. Füssli: Nočná mora (1802)

N. A. Abildgaard: Nočná mora (1800)

Eugène Thivier: Nočná mora (1894)

incunabula - inkunabule

indanthrenová žlt' - žlt' indanthrenová

indatronová modrá - modrá indatronová

Index - český kultúrno umelecký časopis vydávaný na Morave 1929-39; 1930 zastával v prúde *novej vecnosti* revolučné pozície; redigovaný B.Václavkom a jeho spolupracovníkmi; pozri *revolučné umenie*; *české umělecké spolky*

index lomu svetla - pozri *lom svetla*

India - pozri *Ajurvéda, botanická záhrada, bráhmani, bráhmanizmus, Ganga, hracie karty, indická..., islamská kultúra, Jambudviha (Biedermann), jatang, jednorožec (Wensleydalová), kabátec s desaťtisíc nitmi, kaligram, Kámasútra, karmín, kastovníctvo, klepsydra, konope, križ hákový/svastika; Mughalovia/Mogulovia, mughalské umenie, zoroastrizmus;*

<http://www.yvettedefrance.com/Photos-du-monde/Pays/Inde/Inde.htm>

India Východná - Východná India

Indiáni - pozri *indiánske kultúry; B. West*

R. Gaywood: Slzy Indiánov(lept, frontispice spisu Bartolome de las Casas: „Zoznam krutých masakrov a zločinov páchaných Španielmi“, 1656)

J. van Winghe: Zabíjanie Indiánov (drevoryt, ilustrácia z kroniky Brevisima relación de la destrucción de las Indias od Bartolomé de las Casas, 16.st.)

J. Vanderlyn: Smrt' Jane McCrea (1804)

E. Delacroix: Natchezania (1835)

indiánska architektúra - pozri *alfardas, canchas, crestería, chulpas, kiva, pucarás, tablero, tabler, talud, tzompatli; brána Slnka, Sacsahuaman; pueblo*

indiánska keramika - **keramika indiánska**

indiánske kultúry - pozri *adénska, aryballe, aztécka, aztécke kódexy, čokoláda (Piešťanský týždeň), Hopiovia, Huari, hamaka, hanan pacha, hurin pacha, Chanchan, chavínska, Chicanel, incká, indigenizmus, kačina, kalumet, kipu, loptové hry, mamom, mayská, Mixtékovia, močiská, olmécka, piskajúci huacos, plochá tvár, plumbate, pohrebné zámotky, pončo, predkolumbovské americké umenie andskej oblasti, predkolumbovské umenie Mexika a Strednej Ameriky, sekera, Tiahuacán/Tiwanaco, toltécka kultúra, totonacké, tzompatli, urcu, uzlové písmo, vigvam, totem, teepe/tipi, tombak, tomahavk, uru pacha, zapotécke výtvarné umenie*

ndiánski bohovia - pozri; *aztécka mytológia, Chac, Ik, Kukulcan, Kin, Inti; kačina/kachina/kokko; manitu/manido mayské náboženstvo; incké náboženstvo; nahuaské božstvo, Operený had, Quetzalcoatl,*

indická architektúra - pozri *amálaka, angašikhara, antarála, ardhmandapa, aštabhara, Ašókové stĺpy, čataja, džagamóhana, džiasambha, dhvadžastambha, garbhargrha, gavákša, gópura, gópuram, kadamba, kúdu, mahámandapa, mandapa, pañçaratha, pañčaráma, pañčajatana, patha, ratha, sangharama, stambha, stúpa, šikhara, tórana, triratha, vimána, vihára, čatri; džali; indický chrám, architektúra skalná*

indická červeň - **červeň indická**

indická knižná maľba - pozri *mughalské umenie*

indická kultúra - kultúra v oblasti indického subkontinentu: *India, Cejlon, Barma, Nepál, Tibet a ď.); niektoré dôležité medzníky:*

-počiatky v *harappskej kultúre* z 3000-1500pr.Kr. so strediskami v *Harappe* a *Mohendžo-daro*; *doba bronzová*

-1500 pr.Kr. príchod pastierskych kmeňov *Árjov* zo severných oblastí Čierneho a Kaspického mora, ktorí rozšírili svoju moc od *Himaláji* až na juh k moru a priniesli so sebou náboženský systém *védizmus*, z ktorého sa vyvinul védsky *brahmanizmus*

-*perzský* vplyv počas 6.st.pr.Kr.: vpády Peržanov: Kýrosa II. a Dáreia I. z dynastie *Achamejovcov*

-v 4.st.pr.Kr. vpád *Alexandra Macedónskeho* do *Indie*

-vznik náboženských systémov: *hinduizmu*, *budhizmu*, *džinizmu*

-šírenie budhizmu počas vlády dynastie *Maurjukovcov* (325-180 pr.Kr., rozkvet kultúry počas vlády *Ašóku* (273-233 pr.Kr.); pozri *Ašókov strom*, *Ašókov stĺp*, tzv. *Ašókov leví stĺp*

-1.st.pr.Kr.- koniec 3.st.pr.Kr.: obdobie sociálnych a politických nepokojov tzv. grécko-baktrijskej vlády:

-v 1.st.pr.Kr. vplyv dynastie *Kušánov* v severnej Indii

-v 276-293 dobytie časti severozápadnej Indie *Sasánovcami*

-320-600 vláda dynastie *Guptovcov*, rozkvet kultúry počas vlády *Čandraguptu II.*: *zlatý vek indického umenia*

-koniec 5.st. vpád bielych *Hunov* a rozpad ríše *Guptovcov*, vláda lokálnych dynastií > nejednotný dejinný vývoj

-poč.8 st. dobytie juž. územia *Pákistánu* a severných hraníc *Indie* (*Sindhu*) *Arabmi* > vplyv *islamu* na indickú kultúru

-11.-12.st.invázia Turkov z Afganistanu

-13.st. nájazdy Čingishánových Mongolov

-1398 vpád Timurových Mongolov

-15.-16.st.rozkvet kultúry počas vlády dynastie Veľkých *Mogulov/ Mughalov*; vládli 1526-1858; *mughalské umenie*

indická žlt' - žlt' indická

indické náboženstvá -

http://sk.wikipedia.org/wiki/Kateg%C3%B3ria:Indick%C3%A9_n%C3%A1bo%C5%BEEenst%C3%A1

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Indian_religions

indické umenie - delenie:

budhistické umenie

budhistická architektúra

budhistické maliarstvo

chrám budhistický

kláštor budhistický

symboly budhistické

hinduistické umenie

hinduistické maliarstvo

džinistické umenie

mughalské umenie

islamské umenie

kušánske umenie

tantrické umenie

gandhárska škola

mathurská škola

Amárvatí u Madrásu

architektúra skalná

Mohendžo-Daro
Elefanta
Elóra
Adžanta
Mahabalipuram
Bhuvanešvár
Konárak
Halebidu
Badami
Tádž Mahal
rádžputská škola

-v súvislosti s heslom *islamské umenie*: islamské umenie v oblasti severnej a strednej Indie v období vládnucej dynastie Mughalov (1526-1857), ktorí boli nástupcami *Čingischána* a *Timúra*; pozri *mughalské umenie*

abhaja, apsara, ašvamédha, biomorfnosť, horor vacui, mithuna, mudrá, adhaja/adhaja-mudrá, purány, pozícia lotosu, Manu; tribhanga; rágamála, Rámajana, Rigvéda, Mahábhárata dráma: kathakali, mudrá; purány
tanec: bharatanátjan

indickí bohovia - 1.*védski bohovia*: personifikované prírodné sily: *Indra, Rudra, Sóma, Súrja, Váju, Vuruna, Vadžrapáni, Agni, Vrithra, Pardžanja, Valá*; mýtickí prvotní ľudia: *Jama* (pozri *Rigvéda*)

2.*bráhmanski bohovia*: najvyšším bohom *Pradžápati/Brahma*

3.*budhistickí bohovia*: najdôležitejší *Buddha*; ďalej: *Šiva, Káli/Párvatí/Durga/Dévi/Gauri/Umá; Ganéša, Káma, Sarasvatí, Ráma, Hanumán, Tara, Šani*; pozri: *Nandin, Garuda; Emmao*

4.*hinduistickí bohovia*: najdôležitejšia trojica: *Brahma, Višnu, Šiva*; ďalej pozri *Krišna/Kršna; Párvatí/ Durgé/ Durga/ Káli; Lakšmi/ Šrí/ Síta/ Ajónidža, Dharaní, Nárájana, Rádha, Rukminí, Sárasvatí, Rávan, Šéša/ Ananta; Dharma, Mitra, Kubéra, Budha* (porovnaj *Buddha*), *Ganéša, Káma, Sarasvatí, Džagannáth, Jamuna, Súrja/Syrya, Kubéra, Vrtra/Vritra; gana, čakravartin, jakšini, jakšovia; Manu; Hanumán, Ardžuna; Arjuna; Nandin, Garuda; Varuna; Šani*

pozri *Ganga; Yeck; védizmus*

http://sk.wikipedia.org/wiki/Kateg%C3%B3ria:Indick%C3%A9_bohyne

indickí maliari - pozri *M. F. Husain*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Indian_painters

indický býk - podľa stredovekých *bestiárov* indické býky bežia rýchlo ako vták, srst' im rastie v obrátenom smere ako je obvyklé, hlava a rohy sa pružne otáčajú v ľubovoľnom smere; sú divé a zúrivé; hrúbka ich kože a srsti odolá každej zbrani; Gréci mu hovoria býk bouvw; Latínci ho nazývajú ťažným volom (trionom), lebo „opracováva“ zem (terrain terat) ako strúhadlo (terio); medzi býkmi vládne výnimočný vzťah; jeden hľadá druhého, s ktorým si zvykol spoločne ťahať jeden pluh, a ak náhodou stratil druhu, v obavách oňho často bučí

Indický býk (iluminácia zo stredovekého bestiára)

indický granát - granát indický

indický chrám - pozri *śikhara*, *angaśikhara*, *gópura*, *vimána*, *ratha*, *pañčajatana*, *vahana*, *pagoda*; *indická architektúra*, *architektúra skalná*; tzv. *čierna pagoda*; *mantichora* (www)

indigenizmus - kultúrne a politické hnutie Latinskej Ameriky s cieľom zlepšiť životné podmienky obyvateľov a začleniť *Indiánov* do spoločnosti ako jej plnoprávných členov; v umení čerpá námety zo života *Indiánov*; pozri *indiánske kultúry*

indigo/indych - špaň. a sanskrt – „indický“; jedno z najstarších prírodných rastlinných farbív (pozri *farbivo organické*) tmavomodrej farby z koreňa kríka indigovníku (*Indigofera tinctoria*); v menšom množstve farbivo indigotin je obsiahnuté aj v európskom borytu farbiarskom (*Isatis tinctoria*); známe už starým Egypťanom a Grékom, ale aj mexickým *Indiánom*; vyrábané aj synteticky; farbiacou zložkou je indigotin; nerozpustné vo vode (?), v *pojidle olejovom* je stredne stály, vhodnejší pre *pojidlá vodové* (?) a *emulzné*; prestupuje často vrstvami iných olejových farieb; pridávané aj do *farby ilustračnej*, ktorej dodáva hĺbku, sýtosť a zafarbenie; do Európy preniklo obchodom už v 13.st., ako *pigment* užívaný až od 17.st. (?); od 1897 vyrábané aj synteticky z benzenu, *anilínu*; Smith uvádza ako náhradu prírodného indiga syntetické farbivo: *modrú indantronovú*; pozri *farbivá prírodné*; *modrotlač*; *modrá brilantná*

indigolit - modrá odroda *turmalínu*; pozri *drahokamy* a *polodrahokamy*

indiskret - dvojsedadlové *sofa* typu *confidente* s nízkym esovitým operadlom; pozri *mobilár*

individualita, individuálny - 1.súhrn vlastností typických pre určitú osobu alebo vec; charakterová, názorová osobitosť a svojráznosť
2.vyhranená osobnosť, svojrázny jedinec

-v súvislosti s heslom *klasické obdobie antického Grécka*: charakteristické črty: vyjadrovanie predstáv a ideálov občianskeho kolektívu > potlačanie individuálnej podoby a prejavov duševného a citového života, nakoľko v duchu občianskeho kolektívu je obecné *krásne* a individuálne nežiaducou odchýlkou od ideálnej *normy*; pozri *ideál*

Individualisti - *skupina* maliarov počas *dynastie Ming*, ktorá tvorila v južných provinciách mimo centrum cisárskych dielni na severe; diela sa vyznačujú pokojnou zdržanlivosťou a monumentalitou, nadväzujú na tradíciu *literárskoho maliarstva*; zdôrazňuje vzťah k prírode a snahu s ňou splynúť; maliarstvo na juhu krajiny považované za menej závažné ako *kaligrafia* a poézia; vypracované príručky a *vzorníky* (napr. Sieň desiatich *bambusov*, Záhrada horčičného zrna - šesť zväzkový maliarsky *manuál*); na *skupinu Individualistov* nadväzovala *šanghajská škola*; pozri *škola Wu*, *maliarstvo čínske*

individualistická moderna - moderna individualistická

individuálny portrét - portrét individuálny

individuálny štýl - štýl individuálny

Indočína - pozri *bronz*

indo-európska mytológia -

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Indo-European_mythology

indoeurópske božstvá - pozri *Fjörgyn*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Indo-European_deities

indo-európske národy -

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Indo-European_peoples

<http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Indo-European>

indoeurópsky, Indoeurópan - www: pôvod Indoeurópanov sa najčastejšie hľadá v juhorských stepiach; od 4.tis.pr.Kr. sa ich pastierske skupiny šírili na východ od Uralu, k Jeniseji a mongolským horám Kazachstanu; v 3.tis. objavili už strednú Áziu; k prvej migrácii došlo okolo 2tis.pr.Kr. a skončila na Balkáne a v *Malej Ázii*; Kaukaz bolo ťažké prekročiť vo väčšom množstve, preto sa predpokladá cesta na východ od Kaspického mora a na východ od Aralského jazera; expanzia prebiehala v niekoľkých etapách, aj v Iráne, ako sa zdá, sa ako prvý indoeurópsky jazyk používal indický variant; predkovia *Médov* a *Peržanov* patrili k druhej vlne, ktorá ešte zotrvala v stepiach, keď už prvá vlna postupovala zo strednej Ázie; Indoeurópania boli vtedy oveľa viac rozšírení na východ ako dnes; k indoeurópskym skupinám patrili aj kočovníci (*Skýti* a *Sakovia*) za Aralským jazerom a riekou Amudarja

www: zastarano Indogermán, árijec

-v súvislosti s heslom *Velinas*: puto medzi *hudbou*, *tancom* a *jasnozrivost'ou* má zreteľné analógie v celej indoeurópskej tradícii

Indonézia - pozri *holandskí architekti v Indonézii*

indonézska architektúra -

http://nl.wikipedia.org/wiki/Categorie:Architectuur_in_Indonesi%C3%AB

indonézska kultúra -

http://nl.wikipedia.org/wiki/Categorie:Cultuur_in_Indonesi%C3%AB

indonézske umenie -

http://nl.wikipedia.org/wiki/Categorie:Kunst_in_Indonesi%C3%AB

indonézske architekti - pozri *holandskí architekti v Indonézii*

Indra - najvyššie staroindické *védske, hinduistické* božstvo (uctievané *Árjami* v podobe bojovníka s červenou bradou); postupne zosobnenie *búrky*, zobrazované s „hromovým“ klinom, štyrmi rukami a *očami* po celom tele; božský bojovník, kráľ bohov, ktorý porazil kozmického hada/draha *Vrtru/Vritru* svojím žezlom *vajtrou*; manžel *Sítý*; v časoch hinduizmu klesol jeho význam > strážca štyroch *svetových strán*; v *džinizme* a *budhizme* opäť kráľom bohov; Indra je aj *bohom plodnosti* (pozri *soma*); jeho *jazdeckým zvierat'om/váhanou* bol biely *slon Airávata*; Indra zobrazovaný v ľudskej podobe s *atribútmi*: *vajtra* a *bodec*; zasvätení Indrovho kultu nosili pri obradoch čierne rúcho a jedli iba čiernu stravu (v súlade s *farebnou symbolikou* k sebe patrili čerň a *dážď*); zobrazovaný sediaci na *pávom tróne* > pávi trón symbolom moci *Veľkého Mogula*; pozri *Rudra, Vadžrapáni, indickí bohovia, bohovia vojny; Meru; atribúty, symboly, alegórie a prirovnania*

indukcia farebná - farebná indukcia

Indus – pozri *alerion*

industria - v *archeológii* termín pre súbor kamenných a kostných nástrojov, najmä v *paleolite*; pozri *retuš, hromadný nález; nukleus, pazúrik/páštý klin, mikrolity, sekeromlat*

industria brúsená - brúsená industria

industria štiepená - štiepená industria

inedictum - nevydaný, nevytlačný spis; pozri *dielo literárne; tlač*

Inés - španiel.; lat. *Agnes*; pozri *Anežka Rímska*

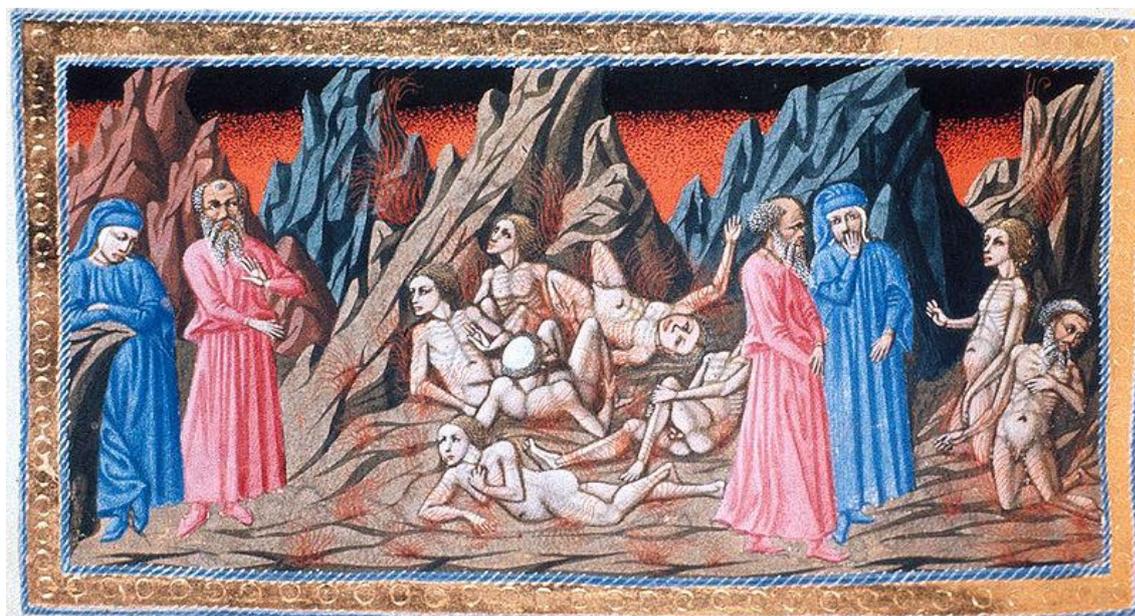
Infantia Christi/Kristovo detstvo - v súvislosti s heslom *Život v Nazarete*: na Západe 13.st. bol veľmi obľúbený námet *Infantia Christi*, kde Mária vedie za ruku malého Ježiška, ktorý podľa niektorých *kunsthistorikov* vznikol izoláciou námetu *Návrat z Egypta*

inferno - lat. *peklo*; prídavné meno: infernálny

Inferno (Dante) - pozri *Dante, Božská komédia; postavy Božskej komédie (Inferno)*

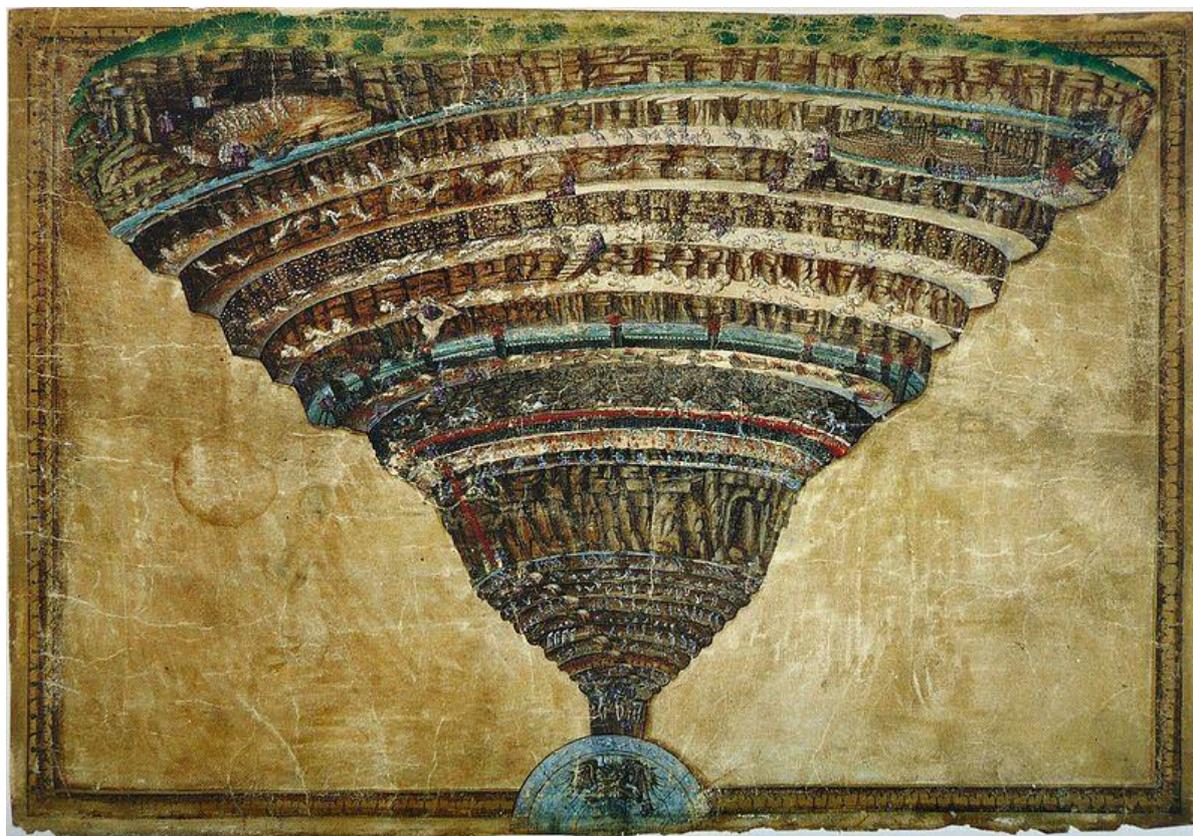
Priamo della Quercia: Peklo (ilustrácia k Danteho Božskej komédii – Peklo; 15.st.)

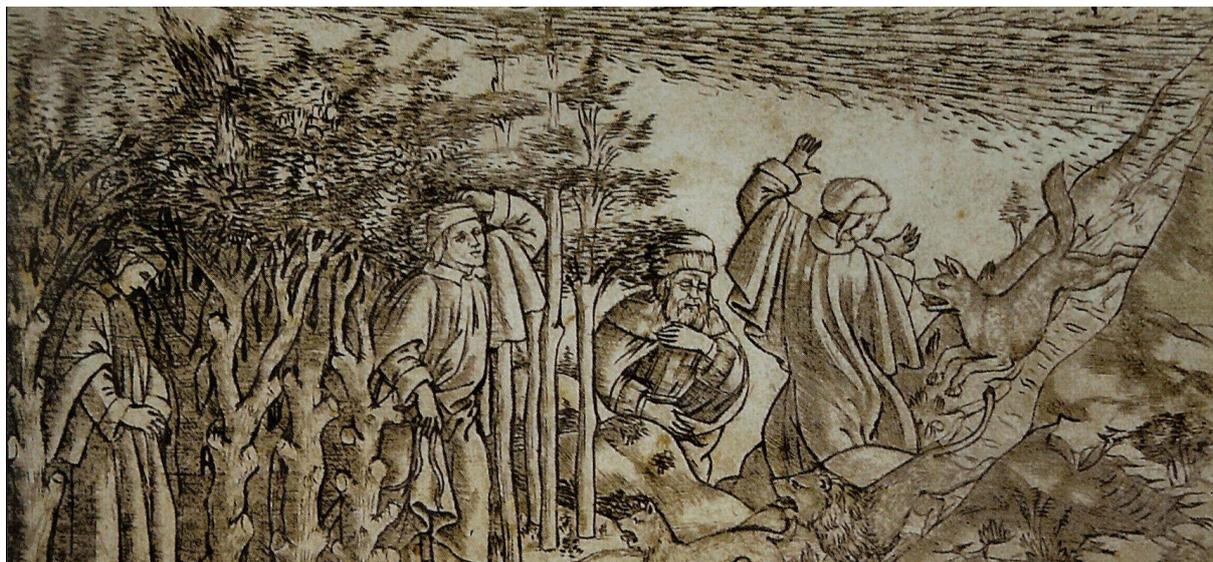
Priamo della Quercia: Dante a Vergilius stretávajú Ulyssesa a Diomeda (ilustrácia k Danteho Božskej komédii – Peklo; 15.st.)

Priamo della Quercia: Dante a Vergilius v pekle (ilustrácia k Danteho Božskej komédii – Peklo; 15.st.)

S. Boticelli: Schéma Danteho pekla (1480-1490)

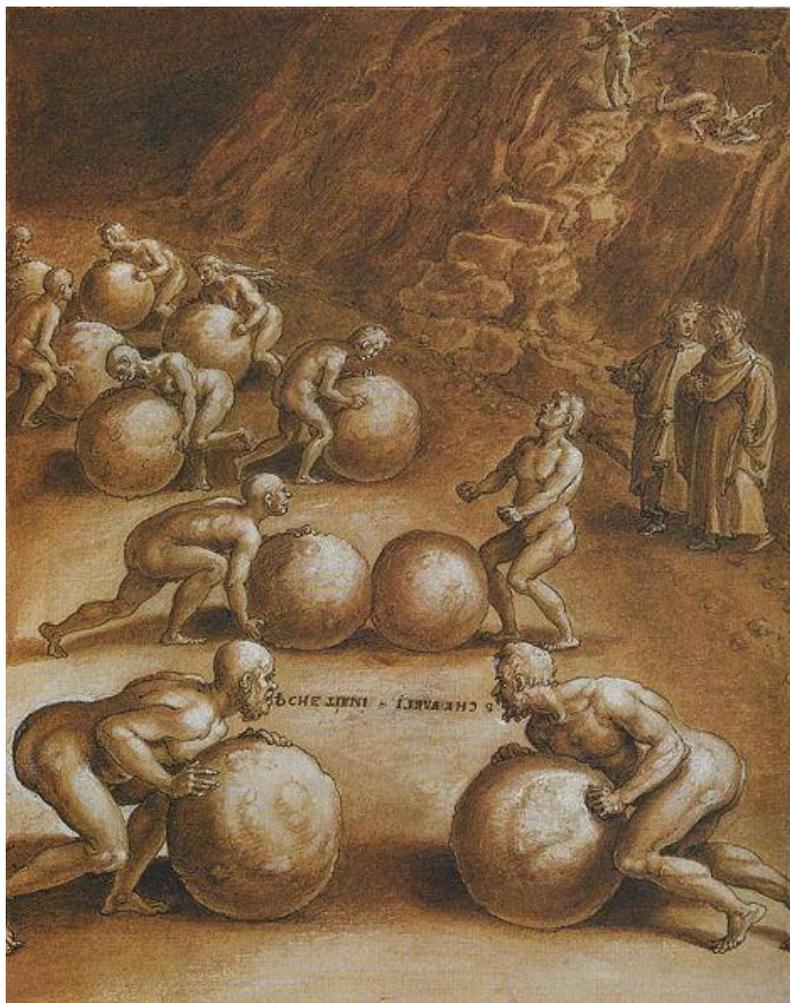
B. Baldini podľa S. Botticelliho: Inferno 1 (rytina, 1481)

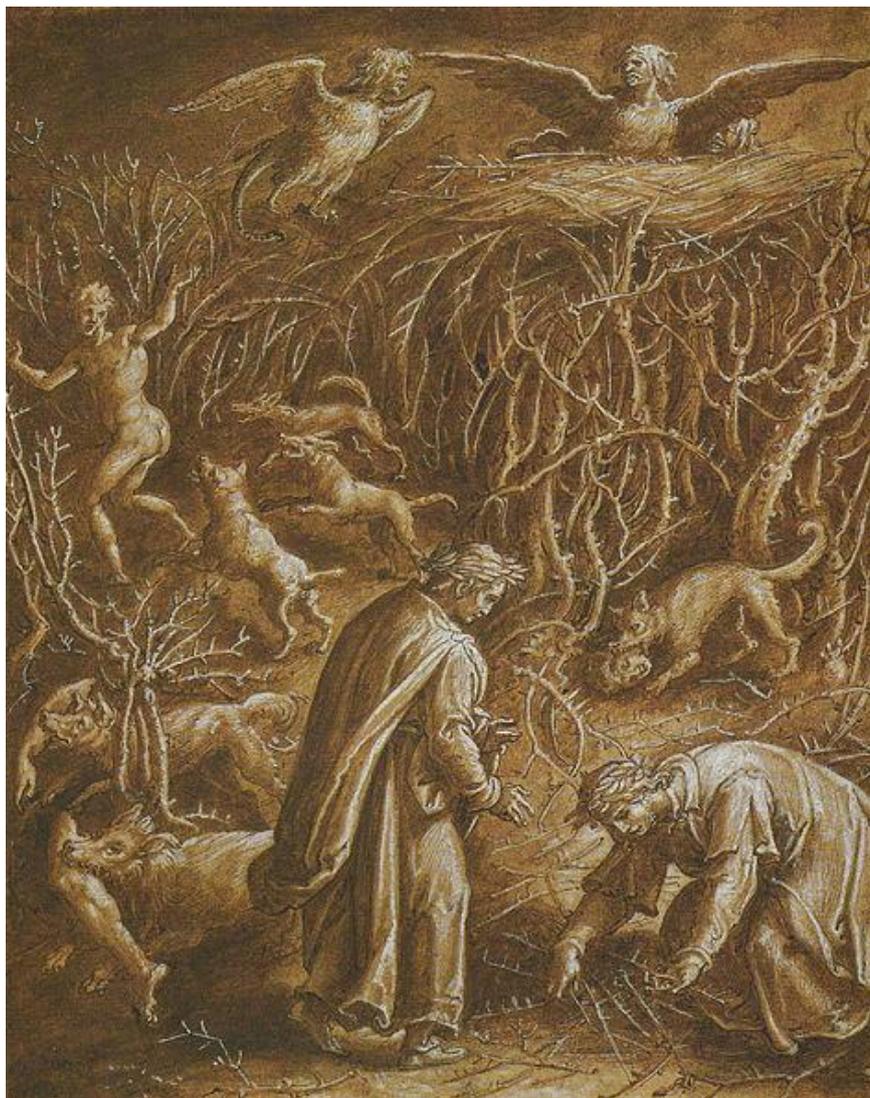
B. Baldini: Oslovenie Mínoa (vľavo). Oslovenie Paola a Francesky (rytina, Inferno V. , 1481)

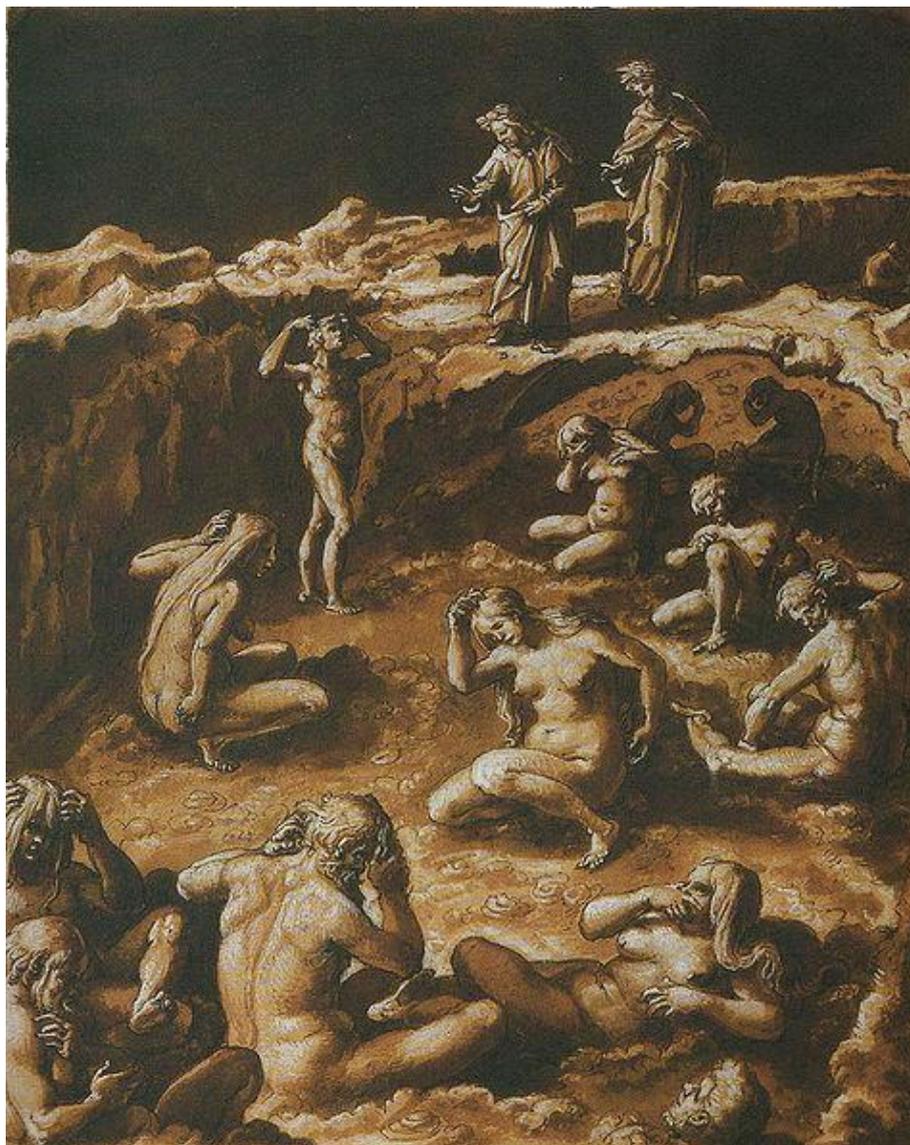
Stradanus: Schéma Danteho pekla (grisaille, Božská komédia, 16.st.)

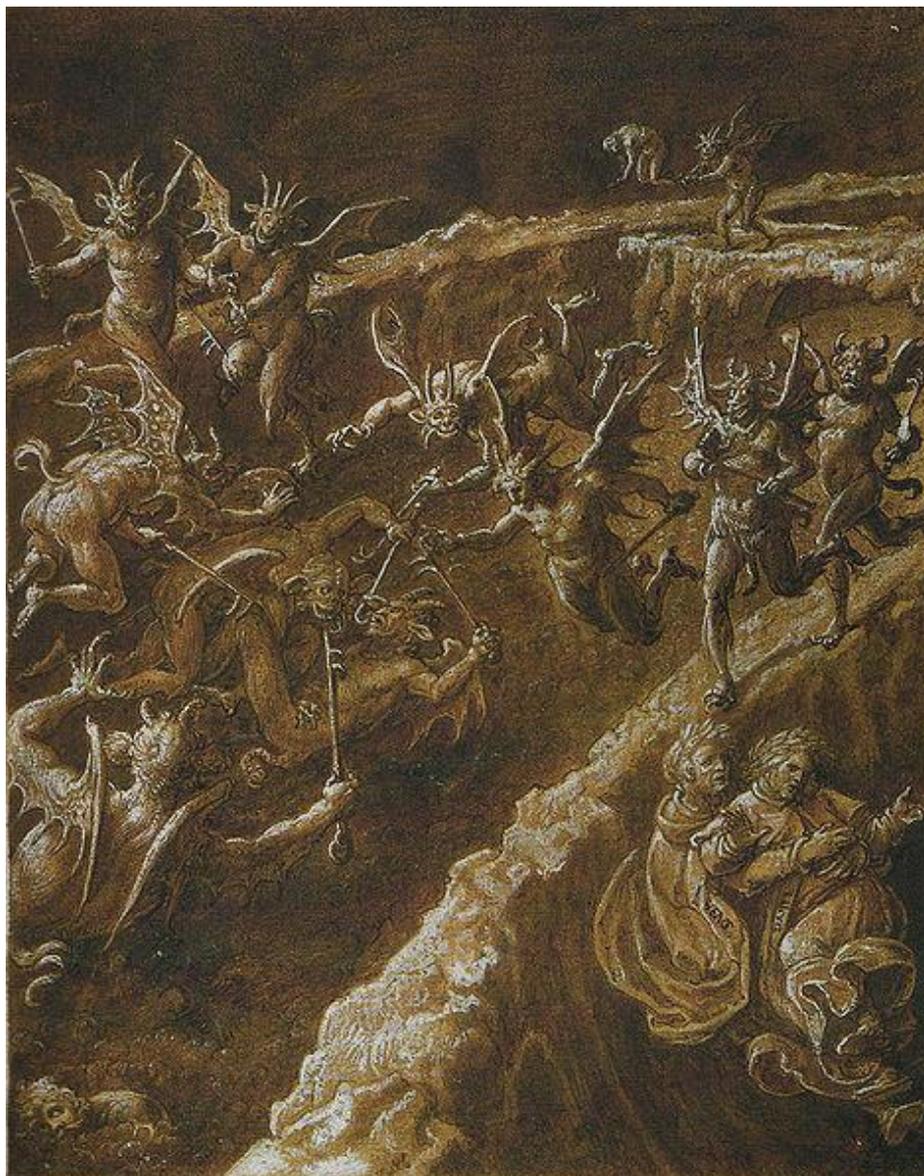
J. van der Straet: Inferno (grisaille, Božská komédia, 1587)

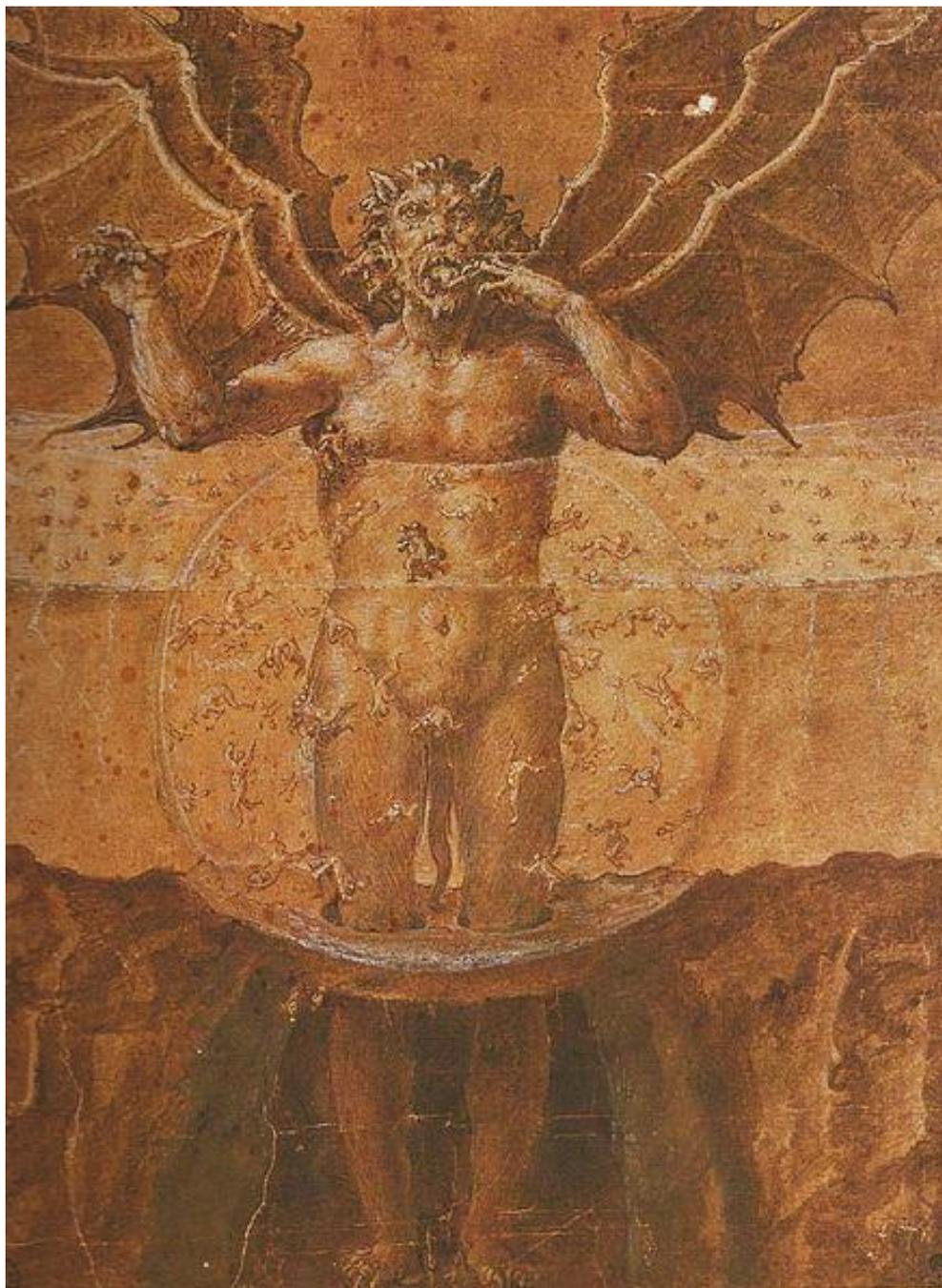
J. van der Straet: Inferno (grisaille, Božská komédia, 1587)

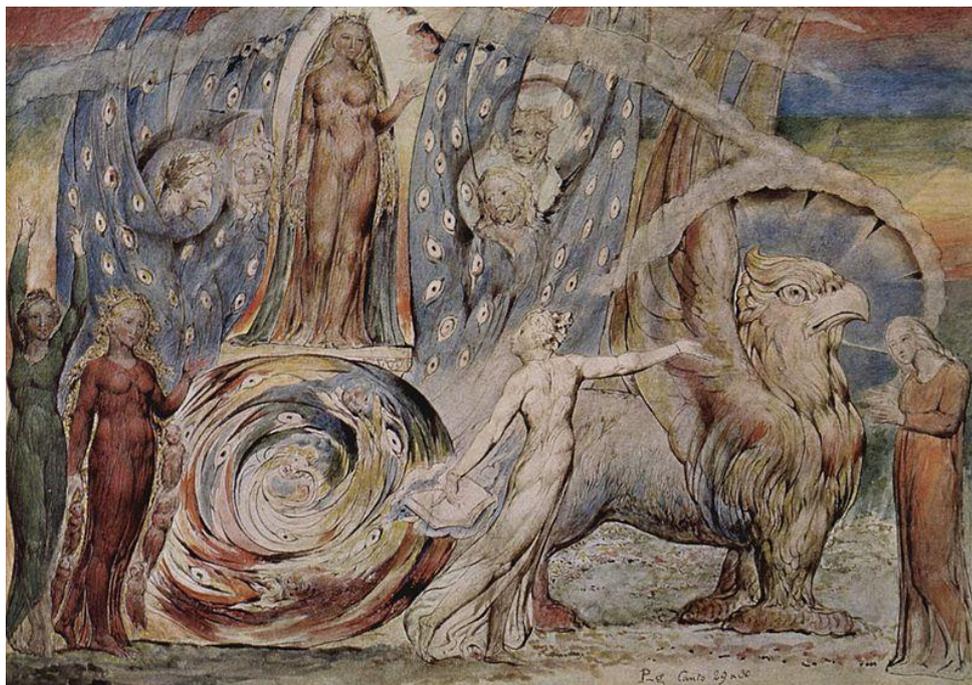
J. van der Straet: Inferno (grisaille, Božská komédia, 1587)

J. van der Straet: Inferno (grisaille, Božská komédia, 1587)

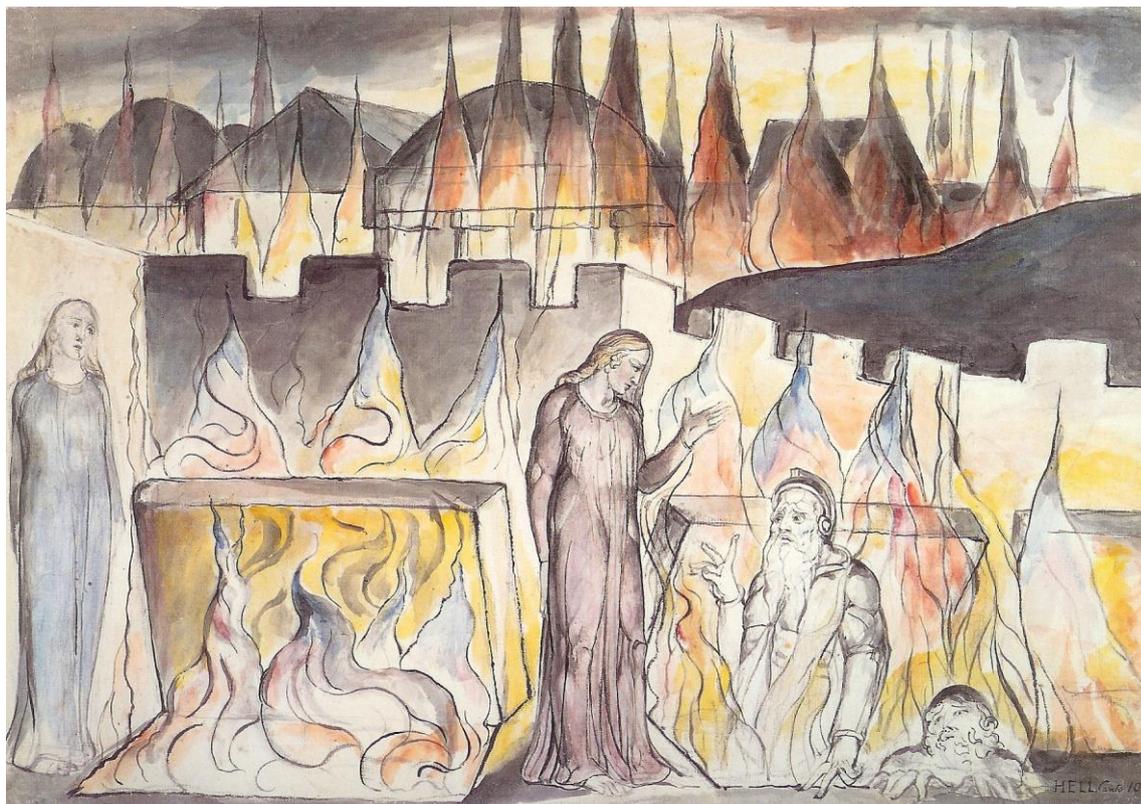
J. van der Straet: Inferno (grisaille, Božská komédia, 1587)

W. Blake: Duch Beatrice hovorí k Dantemu (1824-1827)

W. Blake: Vergílius (?) zachraňuje Danteho pred tromi šelmami (ilustrácia k Danteho Infiernu)

W. Blake: Farina degli Uberti v hrobe (Božská komédia, Inferno, Canto X, Božská komédia, 1824-1827)

W. Blake: Vergílius vyháňa Filippa Argentiho z bárky (ilustrácia k Danteho Božskej komédii - Peklo)

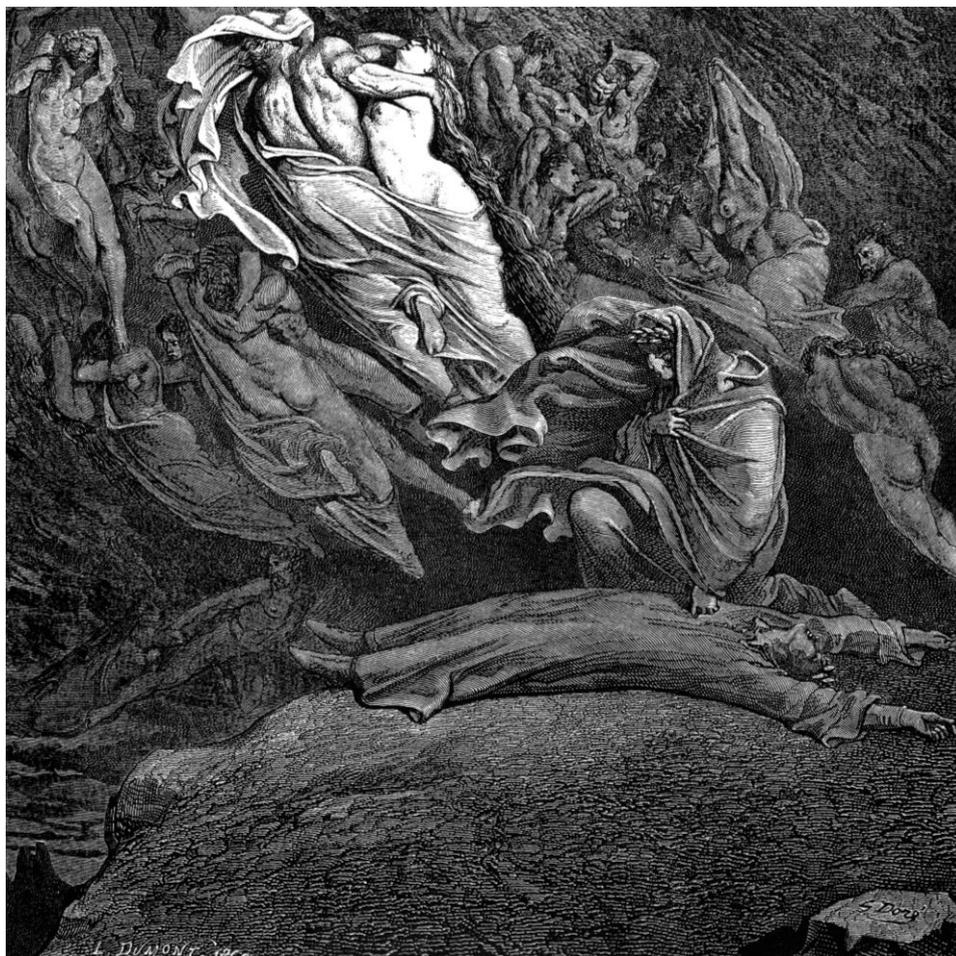
D. G. Rossetti: Francesca da Rimini (1867)

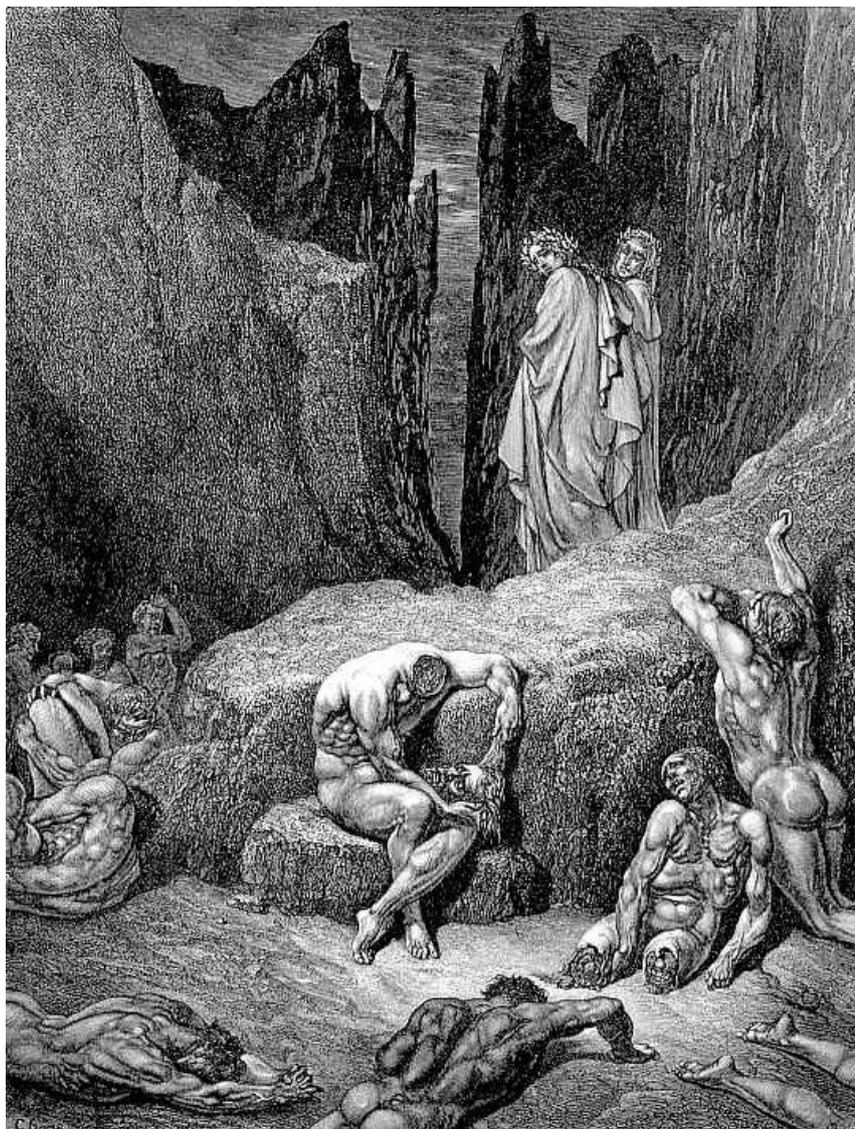
G. Doré: Francesca a Paolo (lept, Božská komédia, Inferno)

G. Doré: Inferno, Canto 33 (lept)

G. Doré: Francesca a Paolo (Božská komédia, Inferno, 1857)

G. Doré: Geri del Bello (Božská komédia, Inferno, 19.st.)

E. Delacroix: Dante a Vergilius v pekle (1822)

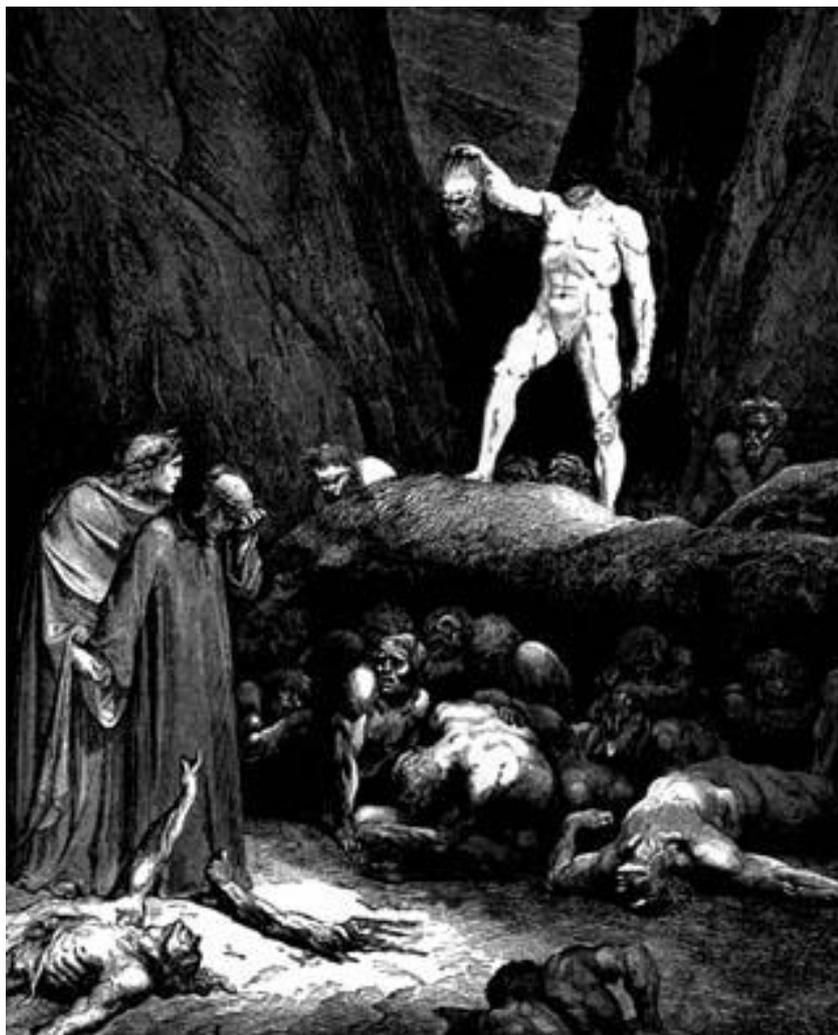
W.-A. Bouguereau: Dante a Vergilius v pekle

G. Doré: Dante a Vergilius plávajú cez močiare Styx (ilustrácia k Danteho Božskej komédii, Peklo; 1890)

Autor neuvodený: Dante a Vergilius v pekle (ilustrácia k Dantovej Božskej komédii – Peklo)

Autor neuvodený: Dante a Vergílius v pekle (ilustrácia k Dantovej Božskej komédii – Peklo)

infernum - lat. – „peklo“

Infidelitas - lat. – „nie – viera“; pozri *Nevera/Vierolomnosť*

infierno - šp.; v *Španielsku* 16.st. *podsvetie*, svet zločincov, peklo

informel - *art informel*

infrachromázia - citlivosť fotografickej vrstvy na infračervené žiarenie; pozri *fotografovanie*

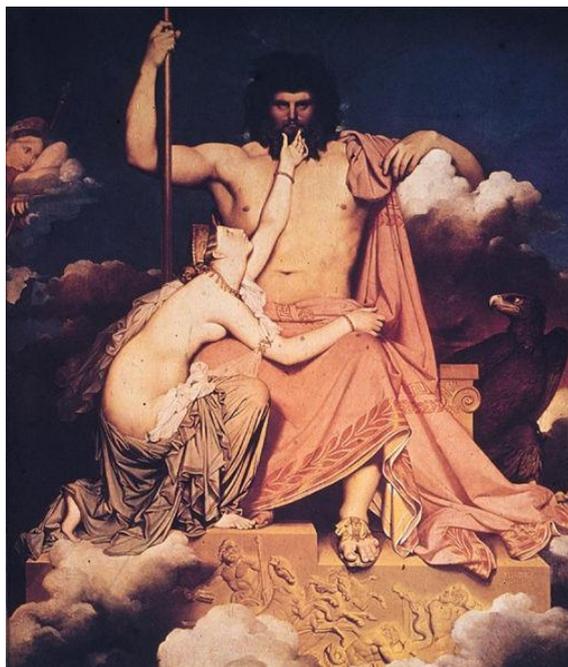
infula - orientálna alebo liturgická pokrývka hlavy; *mitra*; pozri *ornát*

infusio - Lurker v súvislosti s heslom umývanie: forma *krstu* polievaním; *immersio* bola forma *krstu* ponorením do tečúcej vody; pozri *Krst Pána* (Hall)

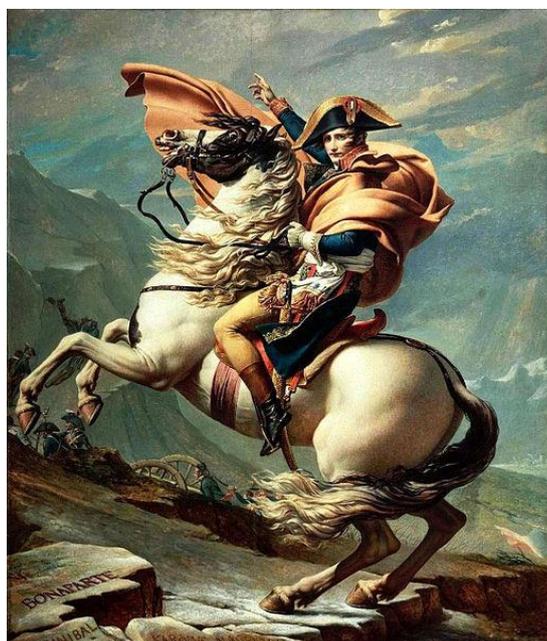
Majster San Gilles: Krst Chlodovíka v Sv. Kaplnke v Paríži (1500)

Ingres Jean Auguste Dominique - (†1864); francúzsky maliar, predstaviteľ *klasicizmu*; kládol dôraz na kresbu a ranorenesančné vzory; autor portrétov, *aktov* a menších historických žánrov; pozri *kubizmus*, *malba líniová*

J. A. Ingres: Jupiter a Tethis

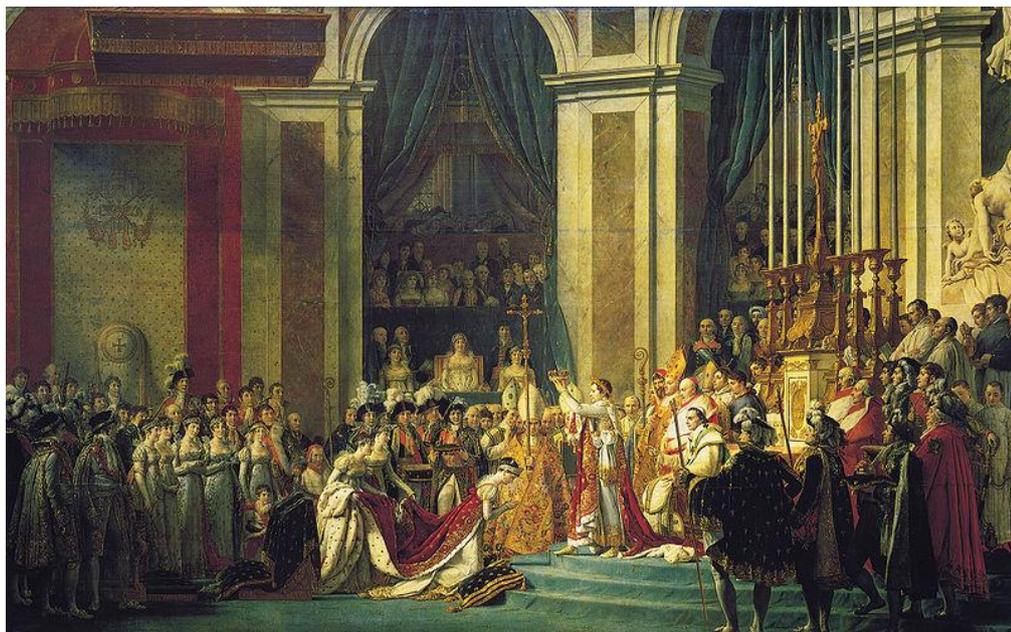
J. A. Ingres: Bonaparte ako prvý konzul

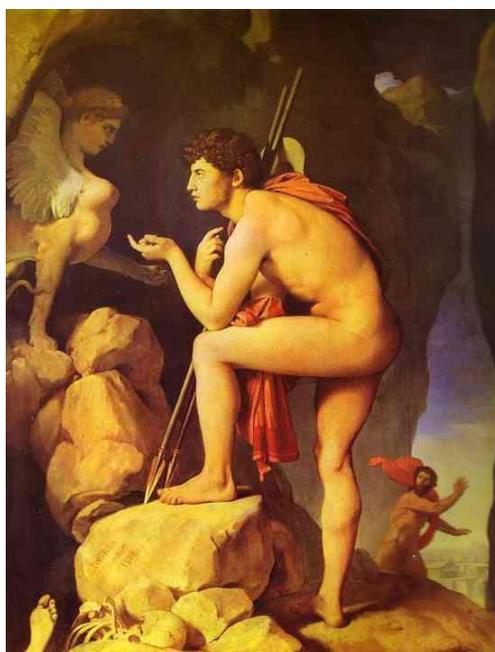
J.-L. David: Napoleon prekračuje štít sv. Bernarda

J.-L. David: Napoleon Bonaparte

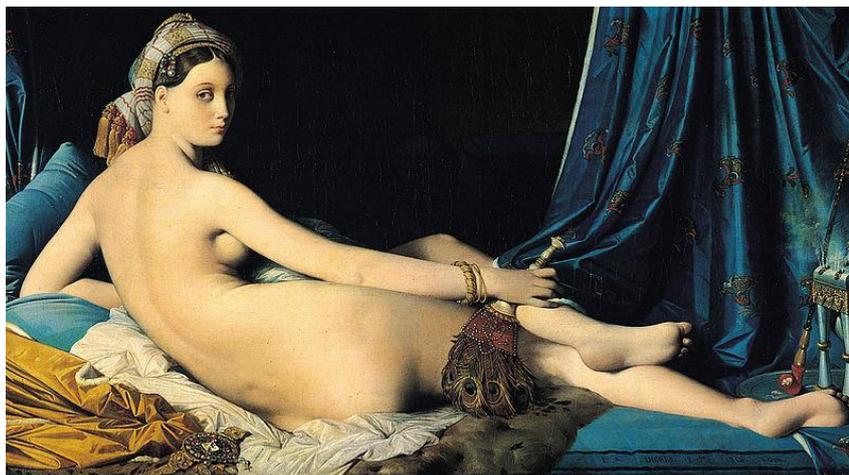
J.-L. David: Korunovácia Napoleona

J. A. D. Ingres: Oidipus a Sfinga

J. A. D. Ingres: Venus Anadyomene (1848)

J. A. D. Ingres: Veľká odaliska (1814)

J. A. D. Ingres: Odaliska s otrokom (1842)

„**In hoc signo (vines)**“ - lat. – „V tomto znamení zvíťaziš“; vzniknutý z polatinčenej skratky *Kristovho* mena: *IHS*; podľa legendy sa tieto slová ozvali spolu so zjavením kríža *Konštantínovi I.* počas bitky s uzurpátorom *Maxentiom* (pozri ďalej *labarum*); pozri *christogram*

G. Bonasone, G. Romano (návrh): Bitka Konštantína a Maxentia (rytina, 1544)

iniciála - z lat. initium – „začiatok“; začiatkové písmeno väčšieho textového úseku; zväčšené a zdobené ornamentom (pozri *fleuron*) alebo ilustratívnou kresbičkou, v stredoveku až na úrovni miniatúr; v neskorantických rukopisoch z 5.st. jednoduché motívy, v *merovejských* rukopisoch 5.-8.st. prevažne motívy vtákov, v *inzulárnej* knižnej maľbe z poč.8.st. celostránkové iniciály vo svetlo červených, žltých a zelených farbách; *karolínske* iniciály z 8.-1.pol.9.st. s *purpurovou* farbou, *striebrom* a *zlatom* (pozri *Codex aureus* zo St. Emmeran); *gotické* iniciály v liturgických knihách celostránkové a figurálne; v *misáloch* zdôrazňované písmená V (vere dignum – „začiatok úvodu“), T (Te igitur – „začiatok kánonu“); v *žaltároch* zdôrazňované B (*Beatus vir*); v biblických *rukopisoch* zdôrazňované písmená ku *Genesis*; v *inkunábulách* ponechávané voľné miesta pre dodatočné prevedenie iniciály; tlačené iniciály početne zastúpené až okolo 1470 (Holbein ml., Cranach st.); súčasná iniciála iba zriedkavá a v súlade s obsahom textu, vyhradené väčšinou pre slávnostnú tlač (diplom, *bibliofilská* tlač apod.); pozri *filigrán*, *iluminácia*, *ilustrácia* 2; *bordúra*

https://en.wikipedia.org/wiki/Historiated_initial

<https://www.getty.edu/art/gettyguide/artObjectDetails?artobj=1621&handle=li>

<https://en.wikipedia.org/wiki/Psalter> (iniciály Psalteria St. Albans)

Iniciály (Žaltár zo St. Albans, 1123-1145)

Iniciála B. Incipit Beatus (miniatúra žaltára Ramsey, 975-1000)

D. S. dei Gherarducci: Panna Mária a Ježiš Kristus (iniciála z graduálu, kláštor Santa Maria degli Angeli, Taliansko, 1370)

Majster Antifonára Q San Giorgio Maggiore: Obrátenie sv. Pavla (detail iniciály, 1440-1470)

Iniciála P. - Psyché v záhrade lásky (iluminácia z rukopisu Zlatý osol/Métamorphoses, 1345)

Stredoeurópsky grafik zo 16.storočia: Iniciála K so stolárom (medirytina, 1500-1600)

incidit/incidit - lat. – „vyrezal“; *grafický prípisok na grafickom liste, označujúci rezača alebo rytca štočku*; skratka *inc.*; pozri *incisit* (?)

In ictu oculi - lat. – „na prvý pohľad“; v širšom zmysle znamená všetko, čo je vnímané bez námahy, t.j. povrchne; jeden zo zdrojov námetu *In ictu oculi* je zrejme v Biblii, v 1Liste Korinským (15,52): „Razom ihneď, len čo zaznie hlas poslednej trúby“ (pozri *Zatrúbenie siedmej polnice*); *In ictu oculi* možno zaradiť do prúdu *moralít* typu *vanitas*; v *barokovom umení* sa objavujú alegórie „*In ictu oculi*“ v diele španielskeho maliara *L. J. de Valdésa*

pozri *ars morendi*, *cursus mundi*, *dance macabre*, *Et in Arcadia ego*, *Gloriam finis mundi*, *chorea machabaetorum*, *corona triumphalis*, *imago mortis*, *In ictu oculi*, *memento mori*, *obrazy smrti*, *sapientia morendi*, *tanec smrti*, *triumf smrti*, *Vanitas*

https://en.wikipedia.org/wiki/In_ictu_oculi

L. J. de Valdés: In ictu oculi (1672)

Initium Evangelii Iesu Christi - lat. – „Počiatok evanjelia Ježiša Krista“; *incipit* Evanjelia podľa Marka; pozri *Vulgáta* , *Ján Krstiteľ anjel púšte*

Initium Evangelii Iesu Christi (incipit Evanjelija podľa Marka, Book of Kells, 8.-9.st.)

Iniustitia - kresťanská alegória *nespravodlivosti*, zosobnená úplatkársnym sudcom alebo výjavom *vraždy*; pozri *Cnosti a Neresti*; *korupcia*; *atribúty, symboly, alegórie a prirovnania, zákernosť*

inka - titul príslušníka vládnucej *inckej* ríše; bol zosobnením *Slnka*

inkarnácia - lat. *incarnatio*, gréc. *Ενσάρκωση/ensárkonis*; *vtelenie*; v užšom význame prevtlenie boha do človeka alebo iného tvora (porovnaj *karnácia/inkarnát*); v kresťanskej teológii inkarnácia vyjadruje, že *Ježiš Kristus*, druhá božská osoba *Svätej trojice*, vzal na seba ľudské telo a dušu *Panny Márie* zo spolupôsobenia *Ducha Svätého*; pozri , *Zvestovanie Panne Márii*

pozri *avatár, bétyl; Hapi, Hopej, Inti; Fénix (Wensleydalová)*; porovnaj *teriomorfizmus, Premena Pána; samsára, čakra; chlystovia; znovuzrodenie; perla; Gospodin/Hospodin*

J. Ch. Jegher podľa A. Sallaerta: Vtelenie (drevoryt, ilustrácia ku knihe Judocus Andries: „Perpetua Crux sive Passio Jesu Christi“ 1649)

inkarnát/karnácia/pleťový tón - 1.perleťový odtieň pokožky ľudského tela, predovšetkým v súvislosti s byzantským maliarstvom (pozri *renesancia macedónska*); farebnosť daná zelenou *podmalbou*
2.farebné vystihnutie pokožky ľudského tela v maľbe a polychrómej plastike (pozri *polychrómia*)

Baleka: farba používaná v *maliarstve* a *sochárstve* na vyjadrenie ľudskej pleti a pokožky; *tón* je zvyčajne určený oživujúcou červenou a bielobou, prípadne inými veľmi svetlými farbami (žltá, zelená, sivá), ktoré majú *modelačnú* funkciu; farebný typ inkarnátu zodpovedá symbolickému, technologickému a výtvarnému názoru epoch, maliarskych okruhov, dielni a *smerev*; napr. zelenavý nádych inkarnátu v prípade byzantského okruhu vyvolaný zelenou *podmalbou* (pozri *renesancia macedónska*), priesvitnosť *pleti* na obrazoch *Rembrandta* je dosiahnutá *lazúrnou malbou* apod.; *fauvizmus* a *expresionizmus* použili s výrazovým a novým významovým zámerom pre maľbu pleti farby a tóny odpútané od doterajšej tradície a bežnej skúsenosti (Vlaminck, Filla, Kubišta); na symbolike je založené zobrazovanie červených tvári ranokresťanských *serafínov* (farba červená tu symbolizuje oheň božej lásky a čistej duchovnosti); symbolický význam má aj

tmavá pleť *Judáša Iškariotského* na niektorých obrazoch; v mimoeurópskom okruhu pre porovnanie zaujímavá farebnosť pleti v *egyptskom umení*, ktorá bola v súlade s zásadou, že prvoradá je predstava o predmete a nie zrková skúsenosť: žltá alebo okrová pleť žien, hnedočervená pokožka mužov > aj *hieroglyfy*, ktoré sa vzťahovali k žene a ženskému žvlu maľované žltou farbou; egyptský boh *Amon* zobrazovaný s modrou pokožkou (modrá = kozmická božskosť); v indickom umení bohyňa *Káli* zobrazovaná s čiernou hrozivou tvárou (čierna = smrť); boh *Višnu* v podobe mládenca zobrazovaný s modrou pleťou

pozri *protoplasmos*, *glykasmos*, *sarka*, *ikonopis*; *pleťový pigment*; *atribúty*, *symboly*, *alegórie a prirovnania*

inkoust - český termín pre *atrament*

Inkovia - pozri *incká kultúra*

inkrusta - z lat. *crusta* – „kôra, škrupina, povlak“

1.v biológii látka ukladajúca sa v bunkách *dreva* s pokračujúcim starnutím bunky

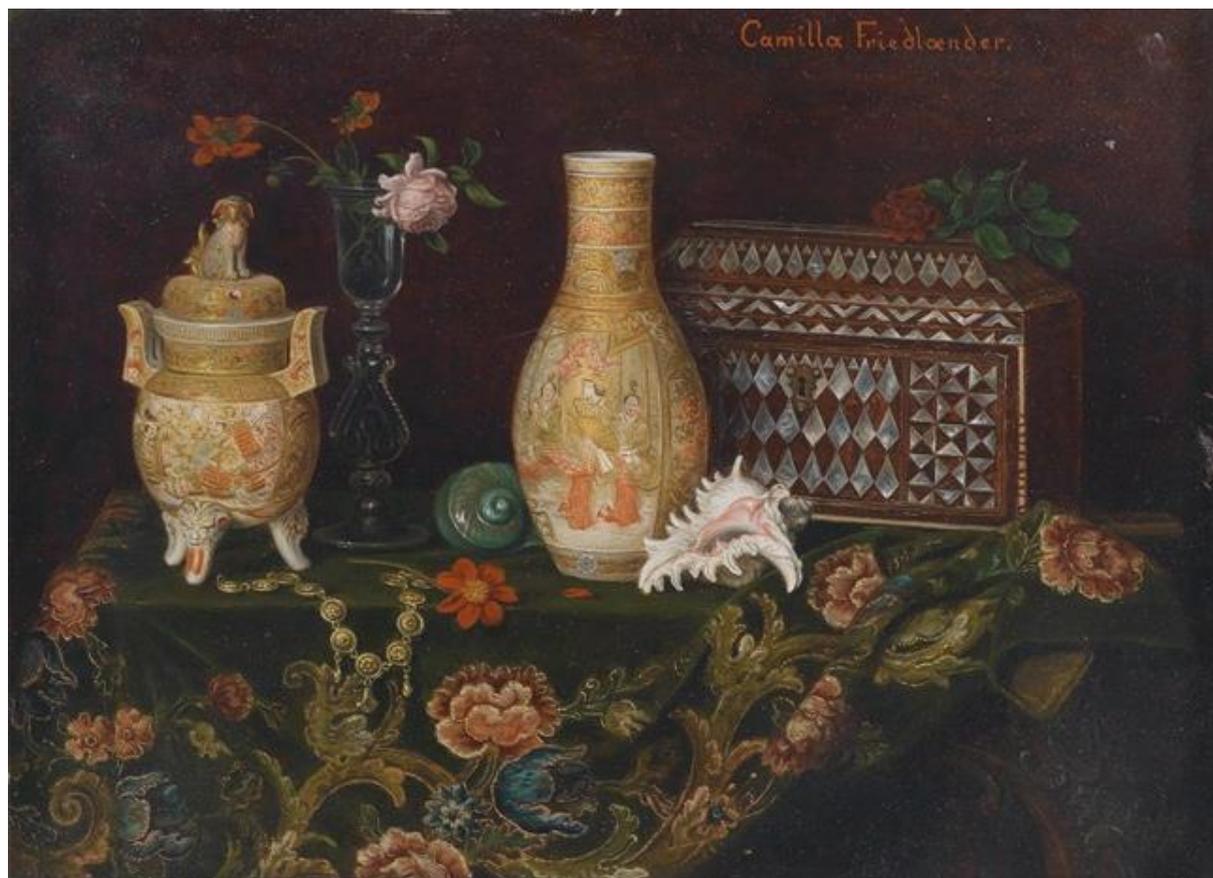
2.vo výtvarnom umení zvláštna forma *linkrusty*, nanášanaj priamo na upravený povrch *omietky*

inkrustácia - z lat. *crusta* – „kôra, škrupina, povlak“; vykladanie povrchu jedného *materiálu* iným, líšiacim sa farbou (*rokoko* - inkrustácia *porcelánom*); horná ozdobná aj ochranná vrstva stavieb a umeleckoremeselných výrobkov; vykladaná *mozaikovou* technikou (*slonovina*, *kameň*, *perleť*, *sklo*); v praveku: *eneolit*: inkrustovaná *keramika*, *Sumer*, *Egypt*, *helenizmus*, *byzantské umenie*, rozmach v talianskej *renesancii*, *manierizme*, *baroku*; používaná osobitne v *architektúre* (najmä vykladanie *fasády* kameňom inej farby: *mramorom* apod.), ďalej vykladanie kovu iným kovom (*tausovanie*) alebo iným materiálom (*niello*), *dreva* iným drevom (*intarzia*, *marketéria*), kameňom (*pietra dura*, *parchin kari*); často napodobňovaná *nástenným maliarstvom* (tzv. *inkrustačný štýl*), *scagliolovou technikou*; pozri *farbistý štýl*, *Kosmaté*; *email*; *inlay*; *kováčstvo umelecké*

Täubl: v *šperkárstve* sa inkrustácia nazýva ako *niello/tula*; ide výhradne o vykladanie kovu iným kovom

C. Friedlander: Zátišie s arabskou kanvicou (tepectvo, 19.-20.st.)

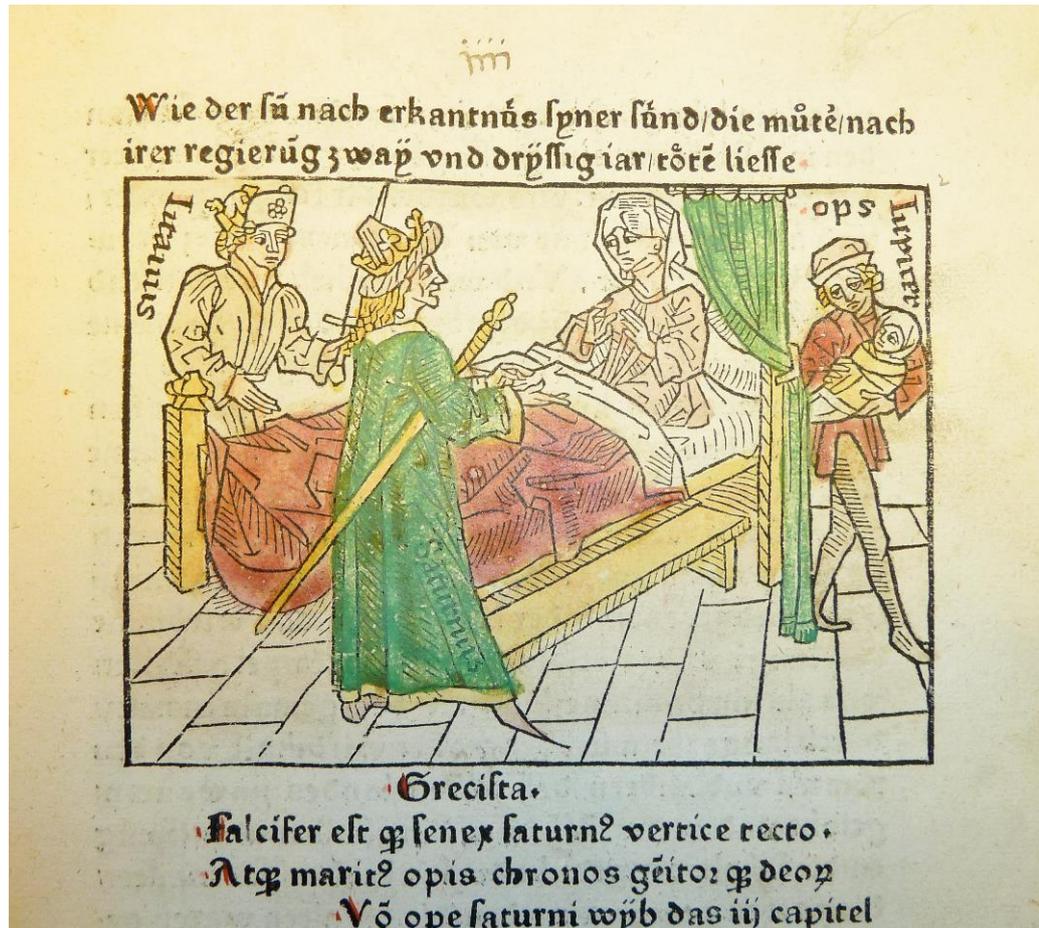

C. Friedlander: Zátišie s vázou a ázijskými nádobami (marketéria, 19.-20.st.)

inkrustačný štýl - štýl *pompejského maliarstva* z 2.st.pr.Kr., imitujúci murivo a *drevené obloženie* (dom Faunov); silne pod vplyvom helénskeho dekorativizmu, rozvinutého najmä na ostrove Délos

inkubácia - spánok v chráme alebo na posvätnom mieste a *veštenie* na základe *snov*; pozri *Sibyla Tiburtinská/Albunea*

inkunabule - tiež *prvotlač/kolísková tlač/paleotyp*; z lat. *incunabula* – „plienka“ (tlač z čias, keď tlačiarenské umenie bolo „v plienkach“); podobne *kolísková tlač* (tlač v čase, keď boli tlačiarenské schopnosti „v kolíske“); pozri *prvotlač*

Narodenie Jupitera (farebný drevorez, inkunabule Johannesesa Zainera z Ulmu; 1474)

inkvizícia - stredoveká policajná a súdna inštitúcia katolíckej cirkvi od 13.st. riadená rádom *dominikánov*; v *Taliansku* zavedená 1542 (pozri *manierizmus*); najvýkonnejšia v 16.-18.st.; zameraná na vyhľadávanie a odsúdenie *kacírov*, *heretikov* (pôvodne *katarov*, *valdénskych*, *albigéncov*); inkvizičnými úlohami poverení aj *františkáni*, *cisterciáni* a *minoriti*; od 14.st. trestala aj styky s *diablom* (bosorky), mravnostné delikty a rituálne vraždy kresťanov *Židmi*; nástrojom *protireformácie* počas pápeža Pavla III. v 2.pol.16.st.; vrchol prenasledovania *bosoriek* v 17.st.; v 18.st. činnosť inkvizície ustáva (v 19.st. prežíva iba v *Portugalsku*, *Taliansku* a *Španielsku*; v *Čechách* zrušená Jozefom II.; pozri *autodafé*, *anatéma*, *bruciamenti*, *ordálie*, *damnatio memorie*, *Božie súdy*, *Miserere*; *Kladivo na čarodejnice*, *Diablova biblia/Codex gigas*; *odpadlivo/apostázia*, *obrazoborectvo*, *akt*; *bosoráctvo*, *bosorky* (Beliana); *Goya*; *Hostina v dome Léviho*; *diktatúra*, *kacírova vidlička*

http://sl.wikipedia.org/wiki/%C5%A0panska_inkvizicija

<http://it.wikipedia.org/wiki/Inquisizione>

<http://es.wikipedia.org/wiki/Inquisici%C3%B3n>

http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B2%D1%8F%D1%82%D0%B0%D1%8F_%D0%B8%D0%BD%D0%BA%D0%B2%D0%B8%D0%B7%D0%B8%D1%86%D0%B8%D1%8F

E. L. Velázquez: Odsúdení inkvizíciou (1833-1866)

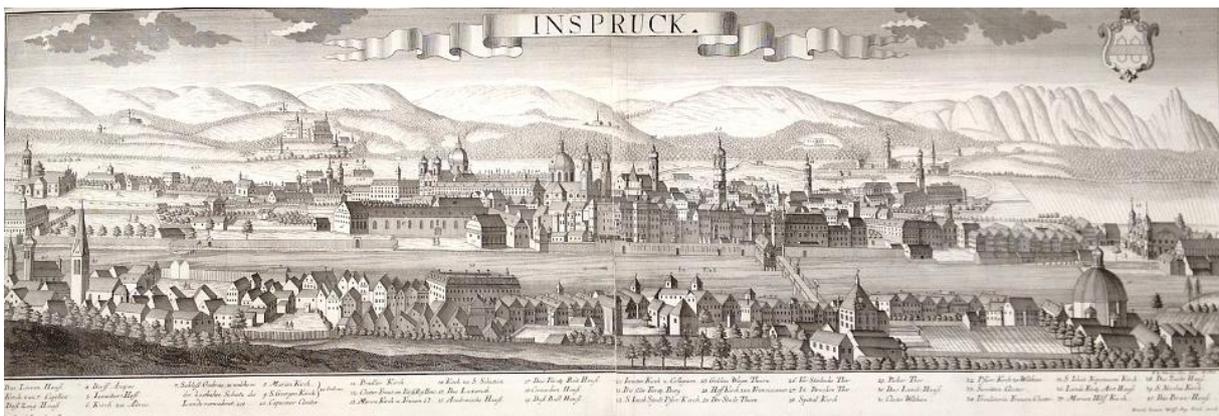
in memoriam karta - karta in memoriam

Inmutef - v *egyptskej mytológii* boh nesúci nebesá, obdoba gréckeho *Atlanta/Atlasu*; od doby Novej ríše (pozri *egyptské umenie*) sprievodca k bohom; *symbol* pevnosti a stálosti; jeden z najstarších egyptských bohov; spájaný s bohyňami nebies *Hathorou*, *Nut*, s bohom slnka *Réom*; zobrazovaný bez zvláštnych znakov a *atribútov*, iba s božským fúzom; pozri *atribúty*, *symboly*, *alegérie* a *prirovnania*

innocentia - lat. *nevinnosť*

inlay - vykladanie *farebnými kovmi*; pozri *intarzia*, *inkrustácia*; *umelecké opracovávanie kovov*

Innsbruck - pozri *Rakúsko*

G. B. Probst: Innsbruck (medirytina, 1750)

J. Alt: Palác a kostol Sv. Františka v Innsbrucku (1845)

Ínó - v gréckej mytológii macocha *Frixa* a *Hellé*, manželka orchomenského kráľa *Athamanta*; *Diom* premenená na morskú bohyňu *Leukoteu*

inotaj - pozri *klaunéria*

I.N.R.I - lat. skratka *Iezus Nazarenus, Rex Iudaeorum* – „*Ježiš Nazaretský, kráľ židovský*“; nápis, ktorý dal *Pontius Pilatus* upevniť na kríž, na ktorom bol popravený Ježiš (pozri *pašie*); pozri *titulus, nadpisová páska, kríž pápežský; kríž konštantínsky; IHS, christogram; purpur* (Lurker)

Hall v súvislosti s heslom *Ukrižovanie: Ján Evanjelista* vypráva, ako *Pilát Pontský* dal napísať nápis a pripevniť ho na kríž; stálo na ňom v hebrejčine, latinčine a gréčtine: *Ježiš Nazaretský Kráľ Židovský (Ján 19,19)*; renesančné umenie používalo iba latinský nápis *Iesus Nazarenus, Rex Iudaeorum*, skrátene *INRI*; v plnom trojjazyčnom znení ho užívalo iba *protireformačné* maliarstvo

„In principio erat Verbum“ - lat. – „Na počiatku bolo slovo“; nápis na zobrazeniach apoštola Jána ako starca; nápis prevzatý z Evanjelia podľa Jána (1,1)

inró - v *japonskom umení* malá skrinka na osobné veci (tabak, lieky), zložená z troch až štyroch pravouhlých škatuliek, spojených šnúrou; pozri *ódžime, necuke*; porovnaj *humidor*

inscenácia - pozri *divadlo, kostým*

inscriptio - *motto, lemma, sententia*; **krátky nápis ako súčasť emblému**

insígnie - z lat. *insigne* – „znak, znamenie“; znaky svetskej alebo duchovnej *moci*, hodnosti, stavu; insígniami boli: *kurulské kreslo, barla, pedum, páska čelná, palcát, bulava; sistrum* spolu zahnutou palicou a korbáčikmi (Egypt); *koruna, palcát; hermelín, aigis, ornát, rukopis* (pozri *Ríšsky evanjeliár*), *prilba, štít, zbraň; Monomachova čiapka*; pozri *zlato; bažant* (Biedermann)

http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=10

insígnie biskupské - *biskupské insígnie*

insígnie cirkevné - znaky cirkevných hodností, ktoré sa v rôznych *mytológiách* a *náboženstvách* stali aj *atribútmi* božstiev; pozri *tiara*, *barla pápežská*, *kríž pápežský/ kríž kardinálsky/ kríž patriarchálny*, *mitra*, *ornát*, *pontifikálie*, *rybársky prsteň*

insígnie faraónov - Biedermann v súvislosti s heslom *pastier*: zahnutá palica a bič odkazujú na ochrannú úlohu pastiera, ktorý je v prenesenom význame autoritou pre bezmocnú čriedu zvierat

insígnie ríšske - ríšske insígnie

Insipientia - lat. – „*nerozum*“; kresťanská *alegória* nerozumnosti; podobne ako pochabosť a bláznovstvo - *Stultitia* zobrazovaná v podobe *blázna*; pozri *Cnosti a Neresti*; *hlúposť*; *atribúty*, *symboly*, *alegórie* a *prirôvnania*